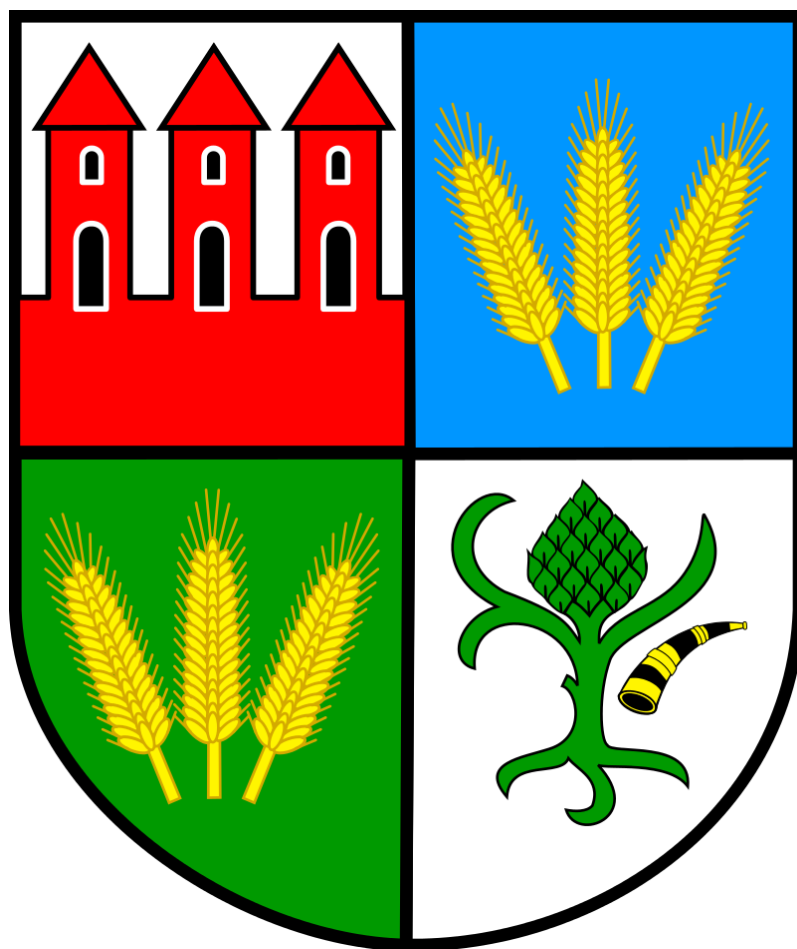

Prognoza Oddziaływania na Środowisko Projektu Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027

21 czerwca 2022 r.

przygotowana przez

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 515 258 403
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP.....	5
2.	CEL I ZAKRES PROGNOZY	6
3.	METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	7
4.	INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PROGRAMU ROZWOJU PN. „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU PRZASNYSKIEGO NA LATA 2021- 2027” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM.....	10
4.1	GŁÓWNE CELE PROJEKTU	10
4.2	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	15
5.	STAN ŚRODOWISKA.....	22
5.1	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE	22
5.1.1	POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE, GEOMORFOLOGIA	22
5.1.2	WARUNKI KLIMATYCZNE	26
5.1.3	HYDROGRAFIA	26
5.1.4	BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI HYDROGEOLOGICZNE, WARUNKI GLEBOWE 29	
5.1.5	WARUNKI PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE.....	35
6.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM	42
6.1	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	42
6.2	WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	46
6.2.1	WODY POWIERZCHNIOWE.....	46
6.2.2	WODY PODZIEMNE	49
6.3	OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	51
6.4	HAŁAS	54

6.5	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	55
6.6	OCENA STANU ŚRODOWISKA POWIATU PRZASNYSKIEGO - SYNTEZA	56
7.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	57
8.	OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	62
8.1	PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY.....	74
9.	PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	81
10.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	83
11.	INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	84
12.	INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	85
13.	STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	86
14.	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	90

1. WSTĘP

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Podstawowym celem Prognozy jest ocena skutków oddziaływania na środowisko proponowanych celów i kierunków działań zawartych w programie rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027”, a także ustalenie czy przyjęte cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Każde zaproponowane działanie powinno zostać przeanalizowane pod kątem jego wpływu na środowisko traktowanego jako system połączonych ze sobą elementów. Należy przeprowadzić dokładną analizę skutków realizacji proponowanych działań tak, aby wykluczyć potencjalne negatywne skutki oddziaływania inwestycji i zmian w środowisku oraz wskazać, jakie postępowanie doprowadzi w efekcie końcowym do osiągnięcia poprawy stanu środowiska powiatu wyszkowskiego i pozwoli dążyć do zrównoważonego rozwoju. Prognoza oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Strategii jest de facto analizą skutków realizacji działań, jakie zostały zaproponowane dla powiatu w zakresie polityki rozwoju.

Niniejszy dokument wskazuje na możliwe negatywne skutki oraz formułuje zalecenia dotyczące przeciwdziałania i/lub ich minimalizacji. Ponadto stanowi element wspierający proces decyzyjny uchwalenia Strategii.

Przedmiotowa Prognoza zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne w szczególności na zdrowie ludzi, wodę i powietrze z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto przedmiotowa Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres Prognozy został uzgodniony z Mazowieckim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie pismem nr ZS.7040.410.2021 z dnia 26 października 2021 roku oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie pismem nr WOOS-III.411.482.2021.JDR z 25 kwietnia 2022 r.

3. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób działania ujęte w Strategii mogą oddziaływać na środowisko. W pierwszej części przeprowadzona została analiza czy i w jakim

zakresie zapisy ujęte w Strategii będą wspierały realizację celów umieszczonych w dokumentach strategicznych powiązanych z niniejszą Strategią, sporządzonych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Następnie, na podstawie dokonanej oceny stanu środowiska, zdefiniowano główne problemy w zakresie ochrony środowiska. Określono też wnioski w kontekście braku realizacji Strategii. W dalszej części dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych działań. Kolejnym etapem sporządzenia Strategii było przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii. Następnie przedstawiono metody monitoringu realizacji Strategii oraz sporządzono streszczenie w języku niespecjalistycznym.

4. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU PROGRAMU ROZWOJU PN. „STRATEGIA ROZWOJU POWIATU PRZASNYSKIEGO NA LATA 2021-2027” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

4.1 GŁÓWNE CELE PROJEKTU

„Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” jest wyrażeniem woli społeczeństwa lokalnego w celu realizacji wspólnych zamierzeń prowadzących do trwałego rozwoju oraz wzrostu gospodarczego przy jednoczesnych działaniach chroniących środowisko.

Istnieje przekonanie, że „Strategia...” stworzy trwałe podstawy dla wspierania rozwoju lokalnego, a poprzez społeczny system wdrażania, monitoringu i ewaluacji zapisów Strategii będzie podstawą do zbudowania struktury współpracy różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego, które pozwolą na zrównoważony rozwój Powiatu.

W związku z powyższym „Strategia...” ma za zadanie tworzyć trwałe podstawy pod rozwój lokalny, w którym społeczny rozwój idzie w parze z rozwojem gospodarczym i z ochroną środowiska.

W toku opracowywania projektu „Strategii...” wypracowano wizję przyszłości dla Powiatu Przasnyskiego – jest to:

Powiat Przasnyski jest Powiatem:

- ***przyjaznym, oferującym mieszkańcom wysoką jakość życia z dobrze zorganizowaną ofertą publiczną i, terenami zieleni,***
- ***spójnym społecznie, ekonomicznie i przestrzennie, troszczącym się o zachowanie dziedzictwa kulturowego i cennych przyrodniczo obszarów,***
- ***silnym, posiadającym mocną pozycję w regionie i wykorzystującym swój potencjał,***
- ***konkurencyjnym, przyjaznym przedsiębiorcom, atrakcyjnym do lokowania i prowadzenia innowacyjnego biznesu opartego na gospodarce niskoemisyjnej,***
- ***sprawnie zarządzanym poprzez skuteczne zintegrowane działania oddziałujące na cały jego obszar i aktywną współpracę z gminami oraz mieszkańcami.***

Projekt „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego 2021-2027” obejmuje:

- Diagnozę strategiczną Powiatu Przasnyskiego sporządzoną w oparciu o analizę silnych i słabych stron Powiatu oraz szans i zagrożeń jego rozwoju.
- Zapis planu działania zawierający cele strategiczne i operacyjne określające główne kierunki rozwoju Powiatu oraz działania, na których przede wszystkim powinny koncentrować się wszystkie podmioty życia społecznego realizujące zamierzenia Strategii.

W ramach projektu „Strategii...” wyznaczono cztery cele strategiczne. Dla każdego celu określono cele operacyjne (w sumie 18). W ramach każdego programu wyspecyfikowano działania do realizacji. Zawierają one schemat zamierzeń planowanych do realizacji na terenie Powiatu Przasnyskiego.

Wyszczególnienie celów strategicznych, celów operacyjnych i działań zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1 Cele strategiczne, programy operacyjne i działania Strategii Rozwoju Przasnyskiego na lata 2021-2027

Cele Strategiczne	Cele operacyjne	Działania
CEL STRATEGICZNY 1 Cel strategiczny 1. Sprawne funkcjonowanie gospodarki oraz lokalnego rynku pracy	CEL OPERACYJNY 1.1 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną Powiatu	• poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i przejezdności na terenie powiatu poprzez modernizację/rozbudowę-przebudowę sieci dróg powiatowych, • współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie inwestycji drogowych (drogi gminne, wojewódzkie), • współpraca powiatu w zakresie rozwoju infrastruktury poprawiającej zewnętrzną dostępność komunikacyjną Powiatu, • wspieranie procesów wydzielania, uzbrojenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej na terenie Powiatu, • wspieranie procesów rewitalizacji terenów i obiektów przeznaczonych na cele gospodarcze i społeczne (np. przemysłowych i poprzemysłowych, zdegradowanej przestrzeni publicznej, zmiana funkcji budynków), • wspieranie rozwoju sieci szybkiego Internetu oraz wdrażania technologii informacyjno-komunikacyjnych na terenie Powiatu; • wspieranie działań dotyczących poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszego i rowerzystów w ciągach dróg powiatowych, • wspieranie rewitalizacji/modernizacji linii kolejowych wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego, • budowa i rozbudowa sieci kolejowej, • inne działania / przedsięwzięcia.
		• współpraca z gminami w zakresie stworzenia

	CEL OPERACYJNY 1.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestycji w ważnych dla Powiatu sektorach gospodarki	wspólnego systemu informacji gospodarczej dla przedsiębiorców z terenu Powiatu, • współdziałanie z instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami przedsiębiorców w zakresie szkoleń, doradztwa oraz pozyskiwania dotacji na rozwój przedsiębiorstw na terenie Powiatu, • współpraca w zakresie organizacji misji gospodarczych i poszukiwania rynków zbytu poza Powiatem, • działania inkubacyjne i aktywizacyjne w zakresie przedsiębiorczości • współpraca z gminami w zakresie stworzenia przyjaznego systemu ułatwień inwestycyjnych oraz zachęt podatkowych dla przedsiębiorców, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 1.3 Rozwój usług turystycznych w oparciu o zintegrowaną ofertę turystyczną Powiatu	• wydawanie albumów i map turystycznych prezentujących potencjał przyrodniczy i kulturalny Powiatu Przasnyskiego, • przygotowanie zintegrowanego (sieciowego) produktu turystycznego Powiatu optymalnie wykorzystującego potencjał kulturowy i przyrodniczy Powiatu, • rozbudowa małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej poprawiającej dostęp turystów do oferowanych usług, • promocja zintegrowanej oferty turystycznej Powiatu w kraju i za granicą, • rozwój systemu szkoleniowego dla podmiotów oferujących usługi w ramach zintegrowanego produktu sieciowego Powiatu, • inne działania / przedsięwzięcia.
	CEL OPERACYJNY 1.4 Wspieranie procesów w zakresie modernizacji i rozwoju sektora rolno-spożywczego w Powiecie	• poprawa zagospodarowania przestrzeni rolnej i leśnej poprzez scalanie gruntów i system zalesień w powiecie, • inne działania / przedsięwzięcia.
	CEL OPERACYJNY 1.5 Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	• efektywne wykorzystanie instrumentów i usług rynku pracy w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, • wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, • wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, • budowanie partnerstw międzysektorowych na rzecz ożywienia lokalnego rynku pracy, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 2.1 Rozwój nowoczesnych form edukacji i kształcenia w powiecie	• modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz wyposażenia placówek edukacyjnych w powiecie, • wsparcie pracowników oświaty w procesie podnoszenia ich kwalifikacji i wiedzy, • wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów na różnych poziomach kształcenia,

CEL STRATEGICZNY 2 Aktywne społeczeństwo oraz wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu		• rozwój systemu doradztwa zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla młodzieży szkolnej, • współpraca z samorządami gminnymi w zakresie rozwoju edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 2.2 Poprawa dostępności mieszkańców do usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	• realizacja programów polityki zdrowotnej, • wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałania uzależnieniom cywilizacyjnym, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 2.3 Poprawa dostępu mieszkańców do usług kultury, sportu i rekreacji	• inicjatywy zwiększające dostępność dóbr kultury oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie, w tym osób z niepełnosprawnościami, • większa aktywność Powiatu w zakresie upowszechniania usług kultury, sportu i rekreacji, m.in. poprzez organizację różnego rodzaju imprez i wydarzeń, • współpraca z samorządami gminnymi w zakresie opracowania i wdrożenia spójnego systemu informacji i promocji wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych na terenie Powiatu, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 2.4 Zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa publicznego w Powiecie	• poprawa infrastruktury i wyposażenia służb publicznych, w tym jednostek straży pożarnej, policji, • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej (chodniki, przejścia, pobocza, ścieżki rowerowe itp.), • rozwój systemów komunikacji i powiadamiania pomiędzy służbami mundurowymi działającymi na terenie powiatów, • realizacja akcji informacyjno-promocyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego w powiecie, • inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 2.5 Rozwój sfery usług społecznych oraz integracja osób wykluczonych	• poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia placówek świadczących usługi społeczne dla mieszkańców Powiatu, • rozwój systemu usług opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym usług rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, • rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, • zwiększenie oferty usług społecznych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi, • wspieranie i promowanie idei wsparcia społecznego i samopomocy, • realizacja i wspieranie inicjatyw służących

		integracji społecznej mieszkańców Powiatu, inne działania / przedsięwzięcia
CEL STRATEGICZNY 3 Czyste środowisko naturalne oraz uporządkowana przestrzeń do życia	CEL OPERACYJNY 3.1 Rozwój infrastruktury i inicjatyw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej	- zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami poprzez wydawanie stosownych zezwoleń i pozwoleń będących w kompetencjach Starosty - inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 3.2 Ochrona oraz zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w powiecie	- wspieranie ochrony zabytków, - organizacja akcji ekologicznych mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców z racjonalnego korzystania ze środowiska, - rozwój inicjatyw w zakresie ochrony i propagowania dziedzictwa kulturowego Powiatu, - wspieranie i promocja proekologicznych rozwiązań i programów edukacyjnych, - inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 3.3 Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu	- poprawa efektywności energetycznej w obiektach zarządzanych przez Starostę, - zmniejszenie emisji spalin do atmosfery poprzez rozbudowę infrastruktury pieszej i rowerowej, prowadzącej do zmniejszenia ruchu pojazdów mechanicznych, - zminimalizowanie emisji spalin do atmosfery przez pojazdy mechaniczne poprzez przebudowy/remonty dróg powiatowych usprawniając ruch komunikacyjny, - inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 3.4 Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym w powiecie	- zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami poprzez wydawanie stosownych zezwoleń i pozwoleń będących w kompetencjach Starosty, - inne działania / przedsięwzięcia
CEL STRATEGICZNY 4 Sprawna i otwarta na współpracę administracja publiczna	CEL OPERACYJNY 4.1 Poprawa efektywności administracji oraz jakości oferowanych przez nią usług	- podniesienie jakości obsługi interesantów w Starostwie Powiatowym i w jednostkach organizacyjnych Powiatu, - podniesienie poziomu wiedzy i kwalifikacji kadr w zakresie zarządzania strategicznego i operacyjnego w Powiecie, - stworzenie systemu monitorowania jakości oferowanych usług, - audyty w zakresie oceny funkcjonowania Starostwa Powiatowego i jednostek organizacyjnych, - studia podyplomowe dla pracowników i kadry zarządzającej - przeprowadzenie Samooceny JST, - inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 4.2 Cyfryzacja jednostek organizacyjnych powiatu i ich zasobów	- rozwój zintegrowanych systemów do zarządzania operacyjnego w Powiecie, - cyfryzacja i tworzenie zbiorów danych, w tym geodezyjnych i archiwalnych, - rozwój kompetencji cyfrowych pracowników jednostek organizacyjnych powiatu, - wdrożenie rozwiązań wpierających jakość świadczenia usług publicznych,

		inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 4.3 Poprawa skuteczności działań promocyjnych Powiatu	- marketing Powiatu Przasnyskiego poprzez działania informacyjno-promocyjne, - poprawa kontaktu z mieszkańcami Powiatu Przasnyskiego poprzez aplikację mobilną, - inicjowanie i prowadzenie partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju Powiatu Przasnyskiego, - opracowanie skutecznych metod i narzędzi promocji Powiatu w kraju i za granicą, - inne działania / przedsięwzięcia
	CEL OPERACYJNY 4.4 Rozwój współpracy instytucjonalnej powiatu w wymiarze lokalnym, krajowym i międzynarodowym	- rozwój współpracy Powiatu z samorządami gminnymi w zakresie realizacji wspólnych usług i zadań inwestycyjnych, - rozwój współpracy Powiatu z innymi jednostkami samorządowymi w kraju i za granicą w zakresie wymiany dobrych praktyk i wiedzy, - inne działania / przedsięwzięcia

Źródło: projekt Strategii Rozwoju Powiatu Kętrzyńskiego na lata 2021-2027

Działania wymienione w powyższych tabelach będą realizowane przez Powiat Kętrzyński oraz podmioty działające na obszarze Powiatu, a także w niektórych przypadkach przez samorządy gminne, przedsiębiorstwa lub mieszkańców.

Całość planowanych strategicznych działań, do zrealizowania do 2027 roku, zamykają rekomendacje do wdrożenia „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027”. Rekomendacje wdrożeniowe zawierają ogólny zapis działań, jakie należy podjąć w celu realizacji zapisów Strategii, a następnie ich monitoringu i ewaluacji. W procesie wdrażania będzie kładziony nacisk na wzajemne korzyści i równouprawnienie wszystkich partnerów, przy założeniu, że dzięki realizacji konkretnych działań, co do których istnieje konsensus społeczny wzrasta atrakcyjność i konkurencyjność regionu. Przyjęto, że planowane inwestycje nie będą kolidować z przyrodniczymi walorami Powiatu, a ich oddziaływanie na środowisko zostanie ograniczone poprzez dobór odpowiedniej lokalizacji zgodnej z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, stosowanie odpowiedniej technologii oraz terminów prac.

4.2 POWIAZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizując cele sformułowane w projekcie „Strategii...”, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych

w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej powiatu.

Cele i działania zamieszczone w projekcie „Strategii...”, w odniesieniu do poszczególnych domen strategicznych zostały tak sformułowane, by w sposób bezpośredni nawiązywać także do wymogów i wytycznych zawartych w szeregu dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, obejmujących swoją tematyką szeroko rozumiane kwestie ochrony środowiska m.in. w kontekście planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Wspólną cechą wszystkich scharakteryzowanych poniżej dokumentów, która to w sposób bezpośredni została przeniesiona do projektu „Strategii...”, jest dążenie do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska oraz wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju.

Zapisy projektu „Strategii...” zostały skorelowane z zapisami dokumentów szczebli wyższych i równoległych, które powstały we wcześniejszym czasie, są to między innymi:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”;
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do Roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Raport Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku. Innowacyjne Mazowsze;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Cele zapisane w dokumentach i wykorzystane kierunki działań w analizowanym projekcie „Strategii...” zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w projekcie „Strategii...”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Wykorzystane kierunki działań w projekcie „Strategii...”
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”	Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich	Wzmacnianie wykorzystania potencjału kreatywnego poprzez rozwój sektora kreatywnego i przedsiębiorstw kreatywnych

	etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state” Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego Cel 11 – Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Podnoszenie jakości edukacji poprzez zorientowanie na efekty uczenia się, w szczególności w zakresie kluczowych kompetencji, a także personalizację nauczania oraz ewaluację pracy szkół i placówek Poprawa jakości i efektywności kształcenia i szkolenia zawodowego na wszystkich poziomach, połączona ze zwiększeniem jego atrakcyjności poprzez silniejsze powiązanie z rynkiem pracy Zwiększenie dostępności powszechnych programów kształtowania postaw przedsiębiorczych i wspierania przedsiębiorczości, opartej o postawy proinnowacyjne, kreatywne, umiejętność współpracy Poprawa świadomości roli innowacji i strategii rozwojowych firm wśród przedsiębiorców Budowanie kompetencji cyfrowych osób nauczających (m.in. nauczycieli, pracowników innych instytucji edukacyjnych i kultury, pracowników organizacji pozarządowych) i wdrożenie powszechnej edukacji cyfrowej oraz stworzenie nowoczesnej sieciowej infrastruktury i zasobów edukacyjnych Stworzenie warunków dla wzrostu liczby osób niepełnosprawnych zatrudnionych na otwartym rynku pracy. Stworzenie kompleksowego systemu wspierania usamodzielniania się młodej generacji, tak aby ograniczać okres niepewności i w pełni wykorzystywać ich potencjał zawodowy i społeczny (np. kreatywność, otwartość, elastyczność). Zapewnienie realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego Wdrożenie instrumentów podnoszących jakość świadczonych usług zdrowotnych i efektywność systemu ochrony zdrowia Stworzenie modelu aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na wykorzystywaniu ich potencjałów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu Wzrost poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez poprawę warunków umożliwiających jej uprawianie na każdym etapie życia
--	---	---

		Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki Zwiększenie poziomu ochrony środowiska Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach. Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich Zwiększenie stopnia dyfuzji połączeń wieś-miasto w celu dynamizowania rozwoju zarówno terenów miejskich, jak też obszarów wiejskich Sprawną modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitalnych Promowanie działań szkół i innych podmiotów w zakresie realizacji projektów społecznych Promocja partycypacji społecznej i obywatelskiej (poprzez docenianie ludzi zaangażowanych w działalność społeczną, kampanie społeczne, wykorzystywanie nowoczesnych technologii, wprowadzanie nowych technik głosowań i komunikowania się administracji z obywatelami) Zwiększenie obecności kultury w życiu codziennym ludzi poprzez stałe zwiększanie dostępności zasobów kultury i kształcenie nawyków kulturowych.
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do Roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Cel główny - Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Raport Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe		Wzrost i konkurencyjność Sytuacja demograficzna, Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy, Odpowiedni potencjał infrastruktury, Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne, Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego, Solidarność i spójność regionalna, Poprawa spójności społecznej, Wzrost kapitału społecznego Polski
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;	Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie	Poprawa spójności wewnętrznej kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowymi przestrzennym Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie	Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem

		Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030 roku „Innowacyjne Mazowsze”	PRZESTRZEŃ i TRANSPORT Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego SPOŁECZEŃSTWO Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki ŚRODOWISKO i ENERGETYKA Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska KULTURA i DZIEDZICTWO Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia	Zwiększenie dostępności komunikacyjne wewnątrz regionu Spójność wewnątrzregionalna – koncentracja na najbardziej Zapóźnionych podregionach Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowanie ładu przestrzennego Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna Wyrównanie szans edukacyjnych Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń Produkcja energii ze źródeł odnawialnych Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności

		turystycznej regionu Upowszechnianie kultury i twórczości Wspieranie rozwoju sektora kreatywnego Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego	Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego	rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowisk wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia

Źródło: opracowanie własne

5. STAN ŚRODOWISKA

5.1 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE

Analiza stanu środowiska Powiatu Przasnyskiego dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego Powiatu, m.in. w dokumencie pn.: „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przasnyskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026”.

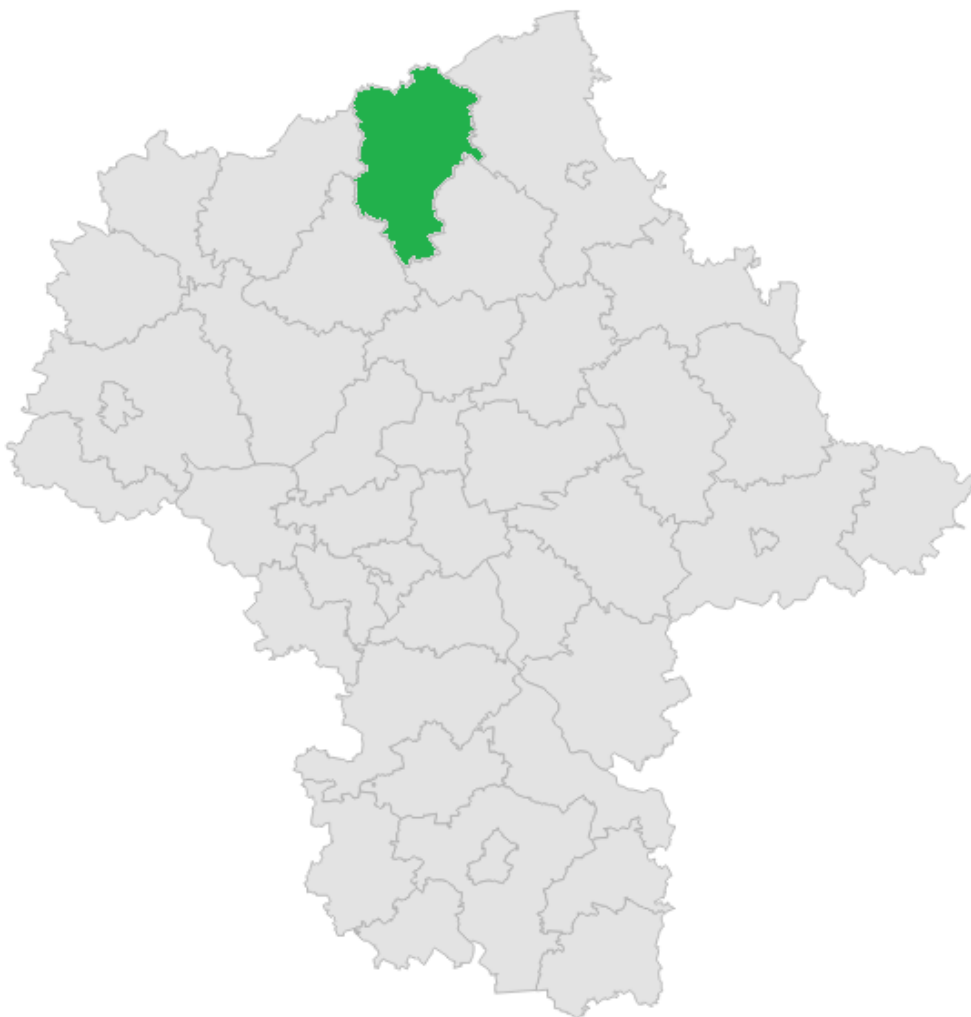
W związku z tym niniejsza Prognoza omawia jedynie wybrane zagadnienia dotyczące środowiska przyrodniczego mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w projekcie „Strategii...”.

Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Przasnyszu oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

5.1.1 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE, GEOMORFOLOGIA

Powiat Przasnyski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego. Według obowiązującego podziału statystycznego (NTS 3), Powiat należy do podregionu ostrołęcko-siedleckiego. Jego obszar jest tzw. „Bramą na Mazury”. Powiat graniczy z:

- Powiatem Ostrołęckim od strony wschodniej;
- Powiatem Makowskim od strony południowo-wschodniej;
- Powiatem Ciechanowskim od strony południowo-zachodniej;
- Powiatem Mławskim od strony zachodniej;
- Powiatem Nidzickim (województwo warmińsko-mazurskie) od strony północno-zachodniej;
- Powiatem Szczycieńskim (województwo warmińsko-mazurskie) od strony północnej.

Rysunek 1 Powiat Przasnyski na mapie województwa mazowieckiego
 źródło: pkw.gov.pl

Powiat Przasnyski zajmuje powierzchnię 1.219 km² (121.862 ha) co stanowi 3,42% powierzchni województwa i 0,39% powierzchni kraju. W 2020 roku zamieszkany był przez 52.101 osób (0,96% ludności województwa i 0,13% ludności kraju). Powiat tworzy 7 gmin. Jedna gmina miejska – Przasnysz, jedna gmina miejsko-wiejska – Chorzele oraz 5 gmin wiejskich (Czernie Borowe, Jednorożec, Krasne, Krzynowłoga Mała, Przasnysz). Pod względem powierzchni największą gminą Powiatu jest gmina Chorzele, a pod względem liczby mieszkańców miasto Przasnysz.

Tabela 3 Gminy w Powiecie Przasnyskim

Jednostka	Status jednostki	Powierzchnia [km ²]	Ludność	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
Powiat Przasnyski	Powiat ziemski	1 219	52 101	43
Przasnysz	miejska	25	17 055	678
Chorzele	miejsko-wiejska	371	10 075	27
Czernie Borowe	wiejska	120	3 767	31
Jednorożec	wiejska	233	7 023	30
Krasne	wiejska	101	3 560	35
Krzynowłoga Mała	wiejska	185	3 417	18
Przasnysz	wiejska	184	7 204	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Sieć osadniczą Powiatu Przasnyskiego tworzy 186 sołectw i 2 miasta. Siedzibą władz Powiatu jest miasto Przasnysz. Powiat położony jest w stosunkowo niewielkiej odległości od dużych aglomeracji miejskich: Warszawa (110 km), Olsztyn (117 km).

Tabela 4 Sieć osadnicza w Powiecie Przasnyskim (miasta i sołectwa)

Gmina	Miasta	Sołectwa
Przasnysz	Przasnysz	
Chorzele	Chorzele	Bagienice, Binduga, Bogdany Wielkie, Brzeski Kołaki, Budki, Budki, Bugzy Płskie, Czaplice Wielkie, Dąbrowa, Dąbrówka Ostrowska, Duczymin, Dzierżęga Nadbory, Gadomiec Chrzczany, Gadomiec Miłocięta, Jedlinka, Krukowo, Krzynowłoga Wielka, Kwiatkowo, Lipowiec, Liwki, Łaz, Mącice, Niskie Wielkie, Nowa Wieś, Nowa Wieś Zarębska, Opaleniec, Poścień Wieś, Poścień Zamion, Pruskołęka, Przysowy, Raszujka, Rawki, Rembielin, Rycice, Rządkiwnica, Stara Wieś, Wasilę Zygnę, Wierzchowizna, Wólka Zszwójka, Zaręby, Zdziwów Nowy, Zdziwów Stary (41) ¹
Czernice Borowe		Borkowo Falenta, Chojnowo, Chrostowo Wielkie, Czernice Borowe, Dzielin, Górki, Grójec, Jastrzębiec, Kadzielnia, Kosmowo, Miłoszewiec, Nowe Czernice, Obrębiec, Olszewiec, Pawłowo Kościelne, Pawłówko, Pierzchały, Rostkowo, Szczepanki, Turowo, Węgra, Załogi, Zberoz, Zembrzus Wielki, Żebry (25) ²
Jednorozec		Budy Rządowe, Drżdżewo Nowe, Dynak, Jednorozec, Kobylaki-Czaraste, Kobylaki-Korysze, Kobylaki-Wólka, Lipa, Małowidz, Obórki, Olszewka. Parciaki, Połoń, Stegna, Ulatowo-Dąbrówka. Ulatowo-Pogorzel, Ulatowo-Słabogóra, Żelazna Prywatna, Żelazna Rządowo (19) ³
Krasne		Bartoldy, Brzozowo Wielkie, Filipy, Grabowo Wielkie, Kozin, Kraski-Ślesice, Krasne, Krasne-Elżbiecin, Kurowo, Milewo-Brzegędy, Milewo-Raczki, Milewo-Szweyki, Milewo-Tabuły, Mosaki-Rukle, Mosaki-Stara Wieś, Nowe Żmijewo, Nowokrasne, Pęczki-Kozłowo, Stary Janin, Szlasy-Umiemy, Węzewo, Zalesie, Zielona, Żbiki, Żbiki-Gawronki, Żbiki-Kierzki (26) ⁴
Krzynowłoga Mała		Borowe-Gryki, Bystre Chrzany, Cichowo, Chmielen Wielki, Chmielonek, Czaplice Bąki, Czaplice Kurki, Gadomiec Jędryki, Gadomiec Wyraki, Goski-Wąsocze, Grabowo-Różańce, Kaki Mroczyki, Kawieczyno, Krajewo-Kłódki, Krajewo Wielkie, Krzynowłoga Mała, Marianowo, Masiak, Morawy Wielkie, Ostrowe-Stańczyki, Ożumiech, Piastowo, Plewnik, Łoje, Łanięta, Romany-Janowięta, Romany-Fuszki, Romany-Sebory, Romany-Sędzięta, Rudno Jeziorowe, Rudno Kmiece, Rudno-Kosiły, Skierkowizna, Świniary, Ulatowo-Adamy, Ulatowo-Czerniki, Ulatowo-Żyły, Wiktorowo Kolonia, Wiktorowo Wieś, Ulatowo Zalesie (41) ⁵
Przasnysz		Bartniki, Bogate, Cierpigórz, Dębiny, Dobrzankowo, Emowo, Fijałkowo, Golany, Gostkowo, Góry Karwackie, Grabowo, Helenowo Nowe, Helenowo Stare, Karwacz, Kijewice, Klewki, Leszno, Lisiogóra, Mchowo, Mchówko, Mirów, Obrąb, Oględa, Osówiec Kmiece, Osówiec Szlachecki, Sątżaska, Sierakowo, Stara Kępa, Szła, Trzcianka, Wielodróż, Wygrab Karwacki, Zakocie, Zawadki (34) ⁶

Źródło: Opracowanie własne

¹ Źródło: <https://bip.chorzele.pl/?c=mdTresc-cmPokaz-655>

² Źródło: <http://bip.czerniceborowe.pl/?bip=1&cid=150>

³ Źródło: http://bip.jednorozec.pl/Wykaz_soltysow

⁴ Źródło: <http://www.bip.krasne.pl/public/?id=103452>

⁵ Źródło: http://krzynowlogamala.pl/uploaded_files/wysiwyg_editors/files/So%C5%82tysi%20dane%20teleadresowe.jpg

⁶ Źródło: <https://www.bip.przasnysz.pl/79,jednostki-pomocnicze>

5.1.2 WARUNKI KLIMATYCZNE

Klimat Powiatu Przasnyskiego podobnie jak całego województwa mazowieckiego, ma charakter przejściowy, pomiędzy morskim, a kontynentalnym. Wraz z przemieszczaniem się na wschód, coraz mocniej zaznaczają się wpływy klimatu kontynentalnego, co ma bezpośrednie przełożenie na niższe średnie temperatury w zimie, większe roczne amplitudy temperatur oraz krótszy okres wegetacyjny.

5.1.3 HYDROGRAFIA

Wody powierzchniowe są istotnym elementem różnorodności krajobrazowej Powiatu Przasnyskiego, wpływającym na funkcjonowanie i bogactwo lokalnych ekosystemów. Udział wód powierzchniowych w ogólnej powierzchni Powiatu przedstawia się następująco:

- Miasto Przasnysz – 0,31%,
- gmina Chorzele – 0,36%,
- gmina Czernice Borowe – 0,12%,
- gmina Jednorzec – 0,28%,
- gmina Krasne – 0,19%,
- gmina Krzynowłoga Mała – 0,18%,
- gmina Przasnysz – 0,27%.

Zasoby wodne, a więc teren Powiatu pod wodami stojącymi i płynącymi to 331 ha, w tym: wody płynące – 319 ha i wody stojące – 12 ha. Ogółem wody stanowią ok. 0,3% powierzchni Powiatu.

Powiat Przasnyski znajduje się w całości w dorzeczu Wisły w zlewni Narwi. W granicach Powiatu mieści się odcinek źródłowy rzeki Morawka oraz Ulatówka – wraz z dopływami. Sieć hydrograficzna Powiatu jest dobrze rozwinięta, a rzekami o największych zlewniach są: Morawka Omulew, Orzyc, Płodownica, Ulatówka oraz Węgierka. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę każdej z tych rzek:

- Morawka – wypływa z obszaru obok wsi Morawy Wielkie, uchodzi do rzeki Węgierka (stanowiąc jej lewy dopływ) we wsi Dobrzankowo. Płyne w całości na obszarze powiatu, na odcinku 18 km. Szerokość rzeki wynosi ok. 3 m a jej średnia głębokość ok. 0,5 m;
- Omulew – wypływa ze źródeł poniżej Jeziora Koniuszyńskiego (obszar Lasów Napiwodzkich) jako struga Koniuszanka, a następnie przepływa przez jezioro Omulew,

stanowi prawy dopływ Narwi. Na obszar powiatu wpływa na południe od miejscowości Sędrowo a następnie biegnie, prawie ciągle, wzdłuż jego północnej granicy aż do miejscowości Wierzchowizna. Długość na obszarze powiatu to 16 km, średnia szerokość ok. 6 m a średnia głębokość ok. 1,2 m;

- Orzyc - swój początek ma na bagnach, położonych na wschód od Mławy, na obszarze Wzniesień Mławskich, stanowi prawy dopływ Narwi. Na obszar powiatu wpływa w okolicach wsi Wólka Zdziwowska, wypływa w okolicy wsi Drążdzewo Nowe. Przez powiat przepływa na odcinku długości 35 km. Szerokość rzeki wynosi ok. 6 m a jej średnia głębokość ok. 1,2 m;
- Płodownica - wypływa z obszaru położonego na zachód od Mąćic (obszar powiatu przasnyskiego), kończy swój bieg niedaleko miejscowości Zimna Woda, wpadając jako prawobrzeżny dopływ rzeki Omulew. Rzeka ta jest całkowicie uregulowana. Bieg na terenie powiatu przasnyskiego kończy na północny-wschód od miejscowości Żelazna Rządowa. Długość rzeki w obrębie powiatu to 19 km, szerokość ok. 4 m, a średnia głębokość ok. 0,7 m;
- Ulatówka – w całości przebiega na terenie powiatu przasnyskiego. Swój początek ma w okolicy wsi Grabowo-Zawady, koniec pomiędzy miejscowościami Małowidz i Ulatowo-Pogorzel, gdzie wpada do rzeki Orzyc stanowiąc jej prawy dopływ. Długość rzeki to 21 km, średnia szerokość 3 m a średnia głębokość ok. 0,7 m;
- Węgierka - swe źródła ma w pobliżu wsi Żaboklik, na obszarze Wzniesień Mławskich. prawobrzeżny dopływ Orzyca. Na terenie powiatu wkracza w pobliżu wsi Kolonia Kosmowo a kończy swój bieg obok miejscowości Wielodróż. Rzeka ta przepływa przez Przasnysz. Długość na terenie powiatu to 27 km, szerokość 4 m a średnia głębokość ok. 0,5 m.

Poza wymienionymi powyżej rzekami na terenie Powiatu Przasnyskiego istnieje kilka mniejszych rzek oraz szereg niewielkich cieków wodnych. Powoduje to, iż sieć rzeczna na tym obszarze jest bardzo gęsta.

Rys. 1 Mapa obszaru Powiatu Przasnyskiego na tle jednolitych części wód powierzchniowych
 źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przasnyskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.

Jednolite części wód powierzchniowych na terenie Powiatu Przasnyskiego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5 Jednolite części wód powierzchniowych w Powiecie Przasnyskim

Nazwa JCWP	Rodzaj
Przeździecka Struga	naturalna
Omulew od Sawicy do ujścia z Płodownicą od dopł. spod Parciak	naturalna
Ostracha	naturalna
Płodownica od źródeł do dopływu spod Parciak	naturalna
Dopływ z leśniczówki Pruskołęka	naturalna
Dopływ z bagna Szeroka Biel	naturalna
Kanał z Kolonii Chorzele	naturalna
Struga Baranowska	naturalna

Orzyc od Tamki do Ulatówki	naturalna
Zdziwówka	naturalna
Dąbrówka (Plutocha)	naturalna
Dzierżaska	naturalna
Dopływ z Krzynowłogi Wielkiej	naturalna
Dopływ spod Cierpięt	naturalna
Jastrzębka	silnie zmieniona
Dopływ spod Bagienic-Folwarku	naturalna
Dopływ spod Bud Prywatnych	naturalna
Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	naturalna
Kanał spod Księżej Górki	naturalna
Dopływ spod Przytuł	naturalna
Dopływ spod Bobina Wielkiego	naturalna
Jaciążka	naturalna
Ulatówka	naturalna
Orzyc od źródeł do Tamki z Tamką	naturalna
Węgierka od źródeł do dopływu z Dzielin z dopływem z Dzielin	naturalna
Łydynia od źródeł do Pławnicy	naturalna
Sona od źródeł do dopływu spod Kraszewa	naturalna
Pełta od źródeł do dopływu z Chełch	naturalna
Morawka	naturalna
Dopływ z Zielonej	naturalna
Dopływ ze Żbików	naturalna
Dopływ z Mosaków	naturalna

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Przasnyskiego na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026 r.

Zasoby wód powierzchniowych na terenie powiatu są niestabilne, a ich dyspozycyjność w poszczególnych latach jest mocno zróżnicowana. Wpływ na to mają warunki pogodowe występujące w konkretnych latach a nawet okresach, które w bezpośredni sposób przekładają się na warunki hydrologiczne występujące w rzekach. W ciągu roku maksymalny odpływ w rzekach występuje w miesiącach marzec-kwiecień, minimalny we wrześniu. Wezbrania są wynikiem roztopów lub intensywnych opadów. Natomiast niżówki występują w sytuacji przedłużającego się braku opadów.

5.1.4 BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI HYDROGEOLOGICZNE, WARUNKI GLEBOWE

Niewielkie obrzeża północno-zachodniej części powiatu leżą w obrębie Wzniesień Mławskich – najbardziej malowniczego obszaru powiatu. Ze względu na znaczną wysokość (235 m. n.p.m.) i dominującą szatę roślinną, nazywany jest „Górami Dębowymi”. Na pozostałych obszarach dominuje mało urozmaicony krajobraz równinny. Geologicznie powiat zbudowany jest z utworów moreny czołowej. Zaznaczają się tu dwa wały morenowe. Jeden z nich ciągnie się z rejonu Mchowa w kierunku północno-zachodnim do granic powiatu (w kierunku wsi Krzynowłoga Mała), drugi z rejonu wsi Osowiec Szlachecki w kierunku zbliżonym do pierwszego

Powiat należy do obszaru „Zielone Płuca Polski”, którego ideą jest integracja ochrony środowiska z rozwojem gospodarczym i postępowaniem cywilizacyjnym, czyli zasada zrównoważonego rozwoju. „Zielone Płuca Polski” objęły tereny najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym i stosunkowo mało zmienione działalnością człowieka. Do takich obszarów należy Powiat Przasnyski, którego niewątpliwym atutem środowiskowym są pozostałości Puszczy Kurpiowskiej wraz z jej różnorodnością biologiczną i krajobrazową. Ich duża wartość przyrodnicza wiąże się ze stosunkowo małym stopniem ingerencji antropogenicznej, co pozwoliło zachować naturalne zbiorowiska roślinne i zwierzęce, a także walory krajobrazowe lasów, rzek i ich dolin. Brak rozwiniętego przemysłu oraz atrakcyjność przyrodnicza tych terenów mogą stanowić podstawę do rozwoju turystyki.

Powierzchnia gruntów rolnych w Powiecie wynosi 79.490 ha (62,2%), w tym gruntów ornych – 49.591 ha (62,4%), zaś łąk i pastwisk 25.614 ha (32,2%). Sady zajmują powierzchnię ok. 131 ha. Można zauważyć, że ze względu na użytkowanie gruntów Powiat Przasnyski jest typowym powiatem rolniczym.

Tabela 6 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Powiecie Przasnyskim

Grunty	Powierzchnia [ha]							
	Powiat Przasnyski	Miasto Przasnysz	Gmina Chorzele	Gmina Czernice Borowe	Gmina Jednorzec	Gmina Krasne	Gmina Krzynowłoga Mała	Gmina Przasnysz
Obszar	121 862	2 516	35 318	12 018	23 224	10 135	18 487	18 413
Użytki rolne razem	79 490	1 975	18 855	10 597	11 082	9 348	11 911	14 823
• Grunty orne	49 591	1 634	7 701	9 055	4 439	8 421	7 013	10 947
• Sady	131	5	2	43	2	43	9	25
• Łąki trwałe	12 657	124	5 554	235	3 409	74	1 897	1 087
• Pastwiska trwałe	12 957	119	4 580	787	2 573	351	2 395	1 972
• Grunty rolne zabudowane	2 300	71	472	301	309	295	321	501
• Grunty pod stawami	29	0	1	1	1	1	17	4
• Grunty pod rowami	616	14	165	59	111	66	86	102
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	38 101	7	15 509	1 063	11 488	476	6 091	2 973
• Lasy	38 102	7	15 508	1 063	11 488	478	6 091	2 973
Grunty pod wodami	331	8	127	14	65	19	34	50
• Płynącymi	319	8	127	9	65	19	27	50
• Stojącymi	12	0	0	5	0	0	7	0
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	3 919	507	827	343	588	292	451	567

• Tereny mieszkaniowe	540	206	61	31	89	24	20	45
• Tereny przemysłowe	110	44	16	0	7	1	2	20
• Tereny inne zabudowane	337	120	28	20	47	18	17	54
• Tereny zurbanizowane niezabudowane	111	4	1	0	1	0	1	1
• Tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	27	12	0	1	1	0	0	3
• Tereny komunikacyjne – drogi	2 527	113	665	257	382	228	393	422
• Tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	132	4	34	11	50	21	0	4
• Użytki kopalne	52	0	2	23	8	0	14	5
Użytki ekologiczne	3	0	2	0	1	0	0	0
Nieużytki	642	3	215	63	106	50	103	98

Źródło: Starostwo Powiatowe w Przasnyszu

Stan gleb na terenie Powiatu Przasnyskiego jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagrożeniem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

Teren Powiatu Przasnyskiego odznacza się dużym udziałem gleb bielcowych powstałych na podłożu piaszczystym związanym z utworami polodowcowymi. We wschodniej części przeważają gleby pochodzenia leśnego, natomiast w południowej gleby wytworzone z gliny zwałowej, piasków naglinowych i niałowych oraz gleby mułowo-torfowe i glejowe. Taki rozkład gleb ma wpływ na przestrzenny rozkład intensywności produkcji rolnej. Gminy Chorzele, Jednorzec oraz część wschodnia gmin Krzynowłoga Mała i Przasnysz posiadają gleby lekkie klas średnich i słabych. Natomiast gminy Czernice Borowe, Krasne oraz zachodnia część gmin Krzynowłoga Mała i Przasnysz charakteryzują się glebami o wysokich wskaźnikach bonitacji, są to gleby gliniaste, ciężkie i średniociężkie o wyraźnej przydatności rolniczej.

Większość obszaru Powiatu zajmują użytki rolne, i obejmują one powierzchnię równą ok. 79 tysiącom hektarów. Obszary wykorzystywane jako grunty orne (ok. 62% użytków rolnych) posiadają duży, wynoszący 23,3% udział gleb II i III klasy. Gleby te są zaliczane do kompleksów najwyższej przydatności rolniczej i podlegają ochronie. Łączny udział gleb bardzo dobrych i dobrych (klasy od II do IV) wynosi 69,6% wszystkich gruntów ornych. Uprawia się na nich

głównie najbardziej wymagające zboża. W strukturze zasiewów na terenie Powiatu można wyróżnić: żyto, pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies i mieszanki zbożowe. Wysoki udział mają ziemniaki, wykorzystywane na konsumpcję, jak też do celów przemysłowych. Roślinami wprowadzanymi w ostatnich latach są: rzepak ozimy uprawiany w zachodniej części Powiatu oraz kukurydza uprawiana na kiszonkę. W gminach o wysokim współczynniku bonitacji pojawiają się także buraki cukrowe. Użytki zielone (ok. 33% użytków rolnych) są uprawiane przede wszystkim na najsłabszych glebach we wschodniej części Powiatu, w zachodniej części Powiatu praktycznie one nie występują. Największy udział osiągają one na terenach położonych w dolinie Orzycy. Gleby w powiecie zaliczane są w skali województwa do mało zdegradowanych i zdewastowanych działalnością człowieka. Natomiast należy mieć na uwadze prowadzenie zalesień na gruntach rolnych najniższych klas oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych dla poprawy warunków agroklimatycznych.

Zasoby złóż kopalin na terenie Powiatu Przasnyskiego są pochodną budowy geologicznej tego obszaru. Wieloletnie prace geologiczne pozwoliły na udokumentowanie, a następnie na gospodarcze wykorzystanie udokumentowanych złóż kopalin.

Tabela 7 Wykaz złóż na terenie Powiatu Przasnyskiego

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Stan zag. złoża ⁷	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
1.	Chojnowo	Piaski i żwiry	Z	58 tys. t	-	-
2.	Dąbrówka Ostrowska		Z	32 tys. t	-	-
3.	Dąbrówka Ostrowska III		E	114 tys. t	-	13 tys. t
4.	Dąbrówka Ostrowska IV		E	37 tys. t	-	30 tys. t
5.	Grabowo		R	659 tys. t	-	-
6.	Jednorozec		R	690 tys. t	-	-
7.	Jednorozec I		T	348 tys. t	237 tys. t	-
8.	Jednorozec II		R	595 tys. t	-	-
9.	Kобыłaki		R	1 318 tys. t	-	-
10.	Lipowiec		R	161 tys. t	-	-
11.	Małowidz		T	1 413 tys. t	1 413 tys. t	-
12.	Mchowo I		E	760 tys. t	634 tys. t	14 tys. t
13.	Morawy Wielkie		T	1 663 tys. t	235 tys. t	-
14.	Morawy Wielkie 3		Z	85 tys. t	-	-
15.	Morawy Wielkie II		T	3 667 tys. t	872 tys. t	-
16.	Morawy Wielkie IV		E	2 268 tys. t	2 268 tys. t	16 tys. t
17.	Morawy Wielkie V		E	1 131 tys. t	1 131 tys. t	15 tys. t
18.	Niskie Wielkie		R	105 tys. t	-	-
19.	Niskie Wielkie 3		Z	89 tys. t	-	-
20.	Olszewiec 2A		Z	33 tys. t	-	-

⁷ E – eksploatowane, T – złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo, R – rozpoznane szczegółowo, Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane, P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie, M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

21.	Olszewiec III		R	386 tys. t	-	-
22.	Osówiec Szlachecki		R	291 tys. t	-	-
23.	Ożumiech		Z	99 tys. t	-	-
24.	Pierzchały 5		T	431 tys. t	-	-
25.	Pierzchały 6		Z	352 tys. t	-	-
26.	Pierzchały III		Z	-	-	-
27.	Pierzchały VII		E	4 592 tys. t	2 592 tys. t	80 tys. t
28.	Rapaty-Żachy		Z	70 tys. t	-	-
29.	Romany Janowięta III		E	264 tys. t	-	5 tys. t
30.	Romany Janowięta		Z	114 tys. t	-	-
31.	Romany Janowięta II		T	1 885 tys. t	1 049 tys. t	-
32.	Rudno Jeziorowe		Z	1 544 tys. t	-	-
33.	Rudno Jeziorowe 5		E	1 940 tys. t	1 676 tys. t	22 tys. t
34.	Rudno Jeziorowe 6		R	821 tys. t	727 tys. t	-
35.	Rudno Jeziorowe III		E	2 612 tys. t	2 609 tys. t	172 tys. t
36.	Rudno Jeziorowe IV		Z	566 tys. t	-	-
37.	Rudno Jeziorowe IX		R	3 056 tys. t	3 056 tys. t	-
38.	Rudno Jeziorowe VII		T	268 tys. t	-	-
39.	Rudno Jeziorowe VIII		E	3 267 tys. t	3 267 tys. t	326 tys. t
40.	Rudno Jeziorowe X		R	715 tys. t	-	-
41.	Rudno Kmiece II		T	86 tys. t	76 tys. t	-
42.	Rudno Kmiece III		T	274 tys. t	-	-
43.	Rudno Kmiece IV		R	223 tys. t	-	-
44.	Smoleń		E	4 841 tys. t	4 841 tys. t	150 tys. t
45.	Smoleń Poluby		R	1 095 tys. t	-	-
46.	Smoleń Poluby II		E	1 292 tys. t	1 170 tys. t	17 tys. t
47.	Smoleń Trzcianka		T	100 tys. t	100 tys. t	-
48.	Smoleń Trzcianka		R	445 tys. t	-	-
49.	Zdziwów Nowy		E	678 tys. t	-	*
50.	Zdziwów Nowy I		R	1 827 tys. t	-	-
51.	Niskie Wielkie I	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	629 tys. m ³	-	-
52.	Niskie Wielkie II		P	8 341 tys. m ³	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r.,

Na terenie Powiatu Przasnyskiego, eksploatacja złóż odbywa się metodą odkrywkową, która wpływa na przekształcenie rzeźby terenu, zmianę w krajobrazie, stan wód podziemnych i powierzchniowych oraz na różnorodność biologiczną. Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane). Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji z jednej strony, w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin, jednak przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji. Największym zagrożeniem dla środowiska ze strony zasobów naturalnych jest nielegalne pozyskiwanie kopalin.

Powiat przasnyski w całości zlokalizowany jest na terenie głównego zbiornika wód podziemnych: GZWP 215 Subniecka Warszawska. Zbiornik ten utworzył się w utworach trzeciorzędowych. Zatem zasoby dyspozycyjne wód podziemnych powiatu przasnyskiego związane z GZWP nr 215 o powierzchni 51 000 km², szacunkowo wynoszą ok. 250 tys. m³/d, przy średniej głębokości ujęcia wynoszącej ok. 160 m.

Według aktualnego podziału Polski na jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w obrębie Powiatu Przasnyskiego położone jest 2 JCWPd:

- JCWPd nr 49: na terenie powiatu niewielki fragment w rejonie Czernice Borowe oraz Krasne, główny poziom użytkowy jest zasilany pośrednio z poziomu przypowierzchniowego przez przesączanie wód infiltracyjnych przez osady półprzepuszczalne lub bezpośrednio przez opady atmosferyczne w strefach występowania okien hydrogeologicznych. Dolny poziom użytkowy jest zasilany wodami przesączającymi się z warstw nadległych. Poziom przypowierzchniowy jest ściśle powiązany hydraulicznie z głównym, górnym poziomem wodonośnym, stanowi główne źródło alimentacji i zagrożenia zanieczyszczeniami dla głębiej położonych utworów wodonośnych;
- JCWPd nr 50: dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe i paleogeńsko-neogeńskie. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego wyróżniono trzy poziomy wodonośne o nieciągłym rozprzestrzenieniu, rozdzielone utworami słabo przepuszczalnymi. Zasilanie utworów czwartorzędu odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych w strefach wododziałowych. Piętro paleogeńsko-neogeńskie nie zachowuje ciągłości w obrębie całej jednostki, ponadto wykazuje znaczne zróżnicowanie pod względem głębokości występowania i miąższości warstw. Piętro to zasilany jest na drodze przesączania wód przez utwory trudno przepuszczalne.

Na terenie Powiatu Przasnyskiego nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. Występują natomiast obszary zagrożone podtopieniami i dotyczą one dwóch dolin rzecznych: Orzyc oraz Omulew. Strefa możliwych podtopień rozciąga się wzdłuż przebiegu tych rzek, na terenie całego Powiatu.

Ponadto na terenie Powiatu Przasnyskiego funkcjonują następujące zbiorniki wodne:

- Zbiornik retencyjny w miejscowości Chorzele o powierzchni 4 ha z możliwością powiększenia do 6 ha;

- Zbiornik retencyjny w miejscowości Karwacz, gmina Przasnysz o powierzchni ok. 11 ha. Istnieje możliwość powiększenia zbiornika o 6 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Łoje, gmina Krzynowłoga Mała, o powierzchni 4,4 ha możliwość powiększenia o 2 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Rudno Jeziorowe, gmina Krzynowłoga Mała. Powierzchnia zbiornika wynosi 11 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Przasnysz na rzece Węgiełka.

5.1.5 WARUNKI PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Lesistość w Powiecie w 2020 roku wynosiła 30,8%. Jest ona wyższa od lesistości województwa mazowieckiego (23,4%) i kraju (29,6%). Sytuacja w poszczególnych gminach przedstawia się następująco:

- Miasto Przasnysz – 0,2%,
- gmina Chorzele – 42,5%,
- gmina Czernice Borowe – 8,8%,
- gmina Jednorzec – 49,1%,
- gmina Krasne – 4,6%,
- gmina Krzynowłoga Mała – 32,6%,
- gmina Przasnysz – 15,7%.

Północny fragment Powiatu leży na terenie obszaru zaliczanego do „Zielonych Płuc Polski”. Charakteryzuje się on rozległymi terenami rolnym, leśnymi, a także dobrym stanem środowiska przyrodniczego. Rejon jest mało uprzemysłowiony i słabo zaludniony.

Przez teren Powiatu Przasnyskiego przechodzą korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadregionalnym. Pierwszy z korytarzy o nazwie Puszcza Biała – Dolina Drwęcy przebiega przez centralną część Powiatu w pasie z zachodu na wschód. Kolejny korytarz, Dolina Omulwi Południowo-Zachodni zlokalizowany jest w północno-wschodniej części Powiatu i przebiega wzdłuż osi północny-zachód na południowy-wschód. Ostatni korytarz, Dolina Omulwi Północno-Wschodni obejmuje tereny położone wzdłuż północno-wschodniej granicy Powiatu Przasnyskiego. Ze względu na rangę tych korytarzy należy podejmować działania zmierzające do ich ochrony poprzez uwzględnianie w planach zagospodarowanie przestrzennego oraz wykluczenie podejmowanie niektórych rodzajów działalności (np. zaprzestanie zabudowy brzegów rzek).

Ponadto część obszaru Powiatu, z uwagi na cenne walory przyrodnicze, objęta jest różnymi formami ochrony przyrody w postaci⁸:

- Obszary NATURA 2000:
 - **Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe** PLH140052 (gmina Jednorożec) – o łącznej powierzchni 2.214 ha. Obszar jest położony na równinie Kurpiowskiej, na terenie lasów państwowych Nadleśnictwa Parciaki, w obrębie południowej części sandru mazurskiego. Jest to obszar utworzony przez piaski fluwioglacjalne, przynajmniej częściowo zwydmione, a deniwelacje przekraczają miejscami 22 m. Obszar podlega typowej gospodarce leśnej, ze zrębami zupełnymi. Dominują bory świeże (jako typ siedliskowy lasu i jako zbiorowisko roślinne). Wiek drzewostanu, prawie całkowicie zdominowanego przez sosnę, jest zróżnicowany i obejmuje wszystkie klasy wiekowe. Ostoja utworzona dla ochrony silnej populacji sasanki otwartej *Pulsatilla patens*;
 - **Doliny Omulwi i Płodownicy** PLB140005 (gminy: Chorzele, Jednorożec) – o powierzchni 14.420 ha. Stwierdzono tutaj występowanie 26 lęgowych gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej. Ponadto wykazano występowanie szeregu gatunków Ptaków Migrujących nie wymienionych w Załączniku I. Jako przedmioty ochrony uznanych zostało 19 gatunków. Spośród nich 12 to gatunki z I załącznika DP. Na terenie obszaru występuje kilka gatunków silnie zagrożonych wyginięciem (kraska, wodniczka i cietrzew). Obszar ma kluczowe znaczenie dla ochrony kulika wielkiego, będąc jedną z największych krajowych ostoj gatunku. Przedmiotami ochrony są gatunki zajmujące różnorodne siedliska. Na terenach łąk i turzycowisk są to: kropiatka, kulik wielki, rycyk, krwawodziób, dubelt, kszyc, błotniak łąkowy, wodniczka i cietrzew. W urozmaiconym krajobrazie kulturowym powszechnie występują: bocian biały, lerka, świergotek polny, dudek oraz ginąca kraska. Z kolei ze stawami rybnymi związane są: wąsatka i pliszka cytrynowa. Na terenach leśnych (ubogie bory sosnowe na piaszczystych glebach) powszechnie występuje lelek.
- Obszary chronionego krajobrazu:
 - **Krośnicko-Kosmowski** (gmina Czernice Borowe,) – całkowita powierzchnia wynosi 19 547,70 ha; z czego na terenie Powiatu 3 924 ha. Krajobraz obszaru

⁸ Źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

charakteryzuje się obecnością wyrazistych form (wzgórz) kemowych i morenowych, których wysokość dochodzi do 200 m n.p.m.;

- Użytki ekologiczne:
 - **Torfianka** – torfowisko o powierzchni 1,0075 ha, zlokalizowane na terenie gminy Jednorzec, obręb ewidencyjny Parciaki (działka ewidencyjna nr 2056/102);
- Pomniki przyrody:

Tabela 8 Pomniki przyrody w Powiecie Przasnyskim

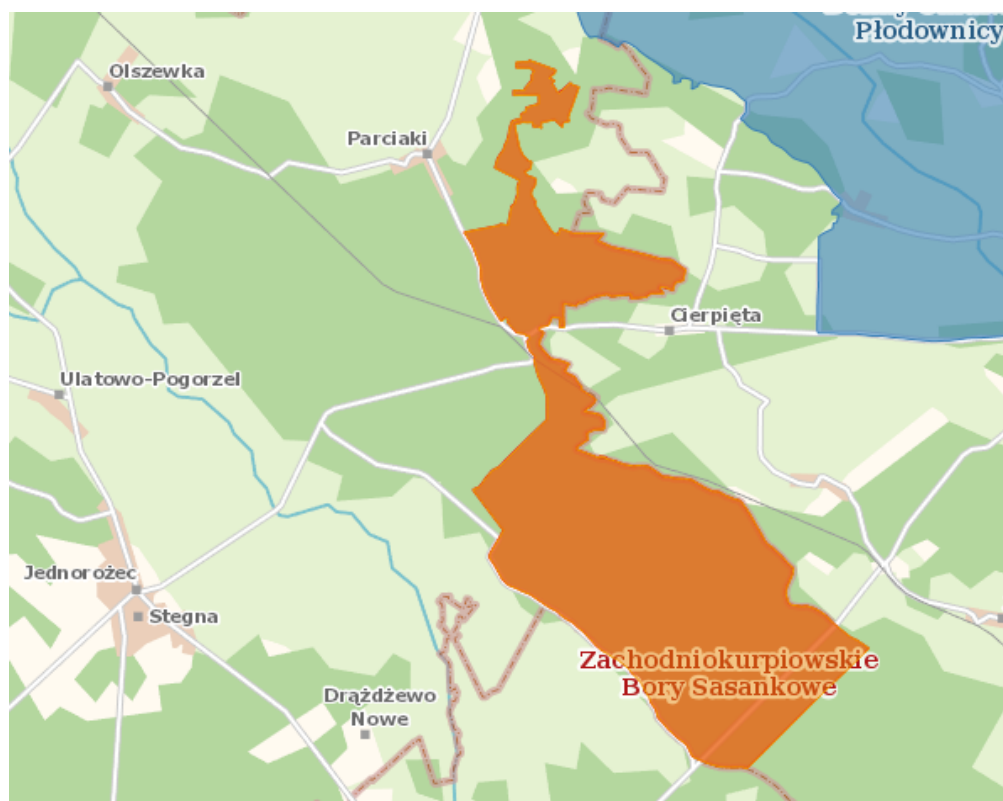
Lp.	Pomnik	Przybliżona lokalizacja	Data ustanowienia
Miasto Przasnysz			
1.	Grupa drzew: 5 dębów szypułkowych	Park miejski	1973-04-30
Gmina Chorzele			
2.	Głaz narzutowy	Dz. Nr 32 obręb Duczymin	1978-01-30
3.	Dąb szypułkowy	Przy kościele w miejscowości Zaręby, dz. nr 328	1978-01-30
4.	Lipa drobnolistna	Przy kościele w miejscowości Zaręby, dz. nr 328.	1978-01-30
5.	Modrzew europejski	Nadleśnictwo Przasnysz, Leśnictwo Jarzyny Kierz, oddział 34 o	1978-01-30
6.	Modrzew europejski	Nadleśnictwo Przasnysz, Leśnictwo Jarzyny Kierz, oddział 34 o	1978-01-30
7.	Grupa drzew: 10 modrzewi europejskich	Nadleśnictwo Przasnysz, Leśnictwo Jarzyny Kierz, oddział 33 I	1978-01-30
8.	Jałowiec pospolity	Nadleśnictwo Parciaki, Leśnictwo Zaręby, oddział 7a; wg informacji PGL LP: Nadleśnictwo Parciaki, L-ctwo Chorzele, oddział 43b	1978-01-30
9.	Dąb Julian – dąb szypułkowy	Dz. nr 2268/2 obręb Dulczymin	2015-11-24
10.	Jesion Juliusz – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
11.	Dąb Hipolit – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
12.	Jesion Zygmunt – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
13.	Dąb Janusz – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
14.	Dąb Antoni – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
15.	Dąb Zbyszek – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
16.	Dąb Wojtuś – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
17.	Lipa Maria – lipa drobnolistna	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
18.	Jesion Roman – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
19.	Jesion Maksymilian – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
20.	Dąb Eugeniusz – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/1 obręb Liwki	2015-11-24
21.	Jesion Franciszek – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24

22.	Jesion Jan – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
23.	Jesion Feliks – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
24.	Jesion Seweryn – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
25.	Dąb Stanisław – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
26.	Dąb Anastazy – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
27.	Dąb Józef – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
28.	Jesion Krzysztof – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
29.	Lipa Irena – lipa drobnolistna	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
30.	Jesion Piotr – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
31.	Jesion Mieczysław – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
32.	Jesion Andrzej – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
33.	Grab Aleksander – grab pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
34.	Grab Paweł – grab pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
35.	Jesion Stefan – jesion pospolity	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
36.	Topola Anna – topola osika	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
37.	Klon Mikołaj – klon jawor	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
38.	Klon Wojciech – klon jawor	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
39.	Jesion Henryk – jesion wyniosły	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
40.	Dąb Michał – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
41.	Dąb Jurek – dąb szypułkowy	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
42.	Jesion Ignacy – jesion wyniosły	Dz. nr 2270/2 obręb Liwki	2015-11-24
43.	Klon pospolity	dz. nr 37/2, obręb Bogdany Wielkie	2018-12-04
44.	Grupa drzew: 3 jesiony wyniosłe	dz. nr 37/2, obręb Bogdany Wielkie	2018-12-04
45.	Lipa drobnolistna	dz. nr 37/2, obręb Bogdany Wielkie	2019-01-15
Gmina Czernice Borowe			
46.	Grupa drzew: 4 lipy drobnolistne	brak danych	1978-12-31
47.	Grupa drzew: 2 jesiony wyniosłe	Teren parku	1983-12-31
Gmina Jednoróżec			
48.	Sosna zwyczajna	Nadleśnictwo Parciaki, Leśnictwo Olszewka, oddział 79 h	1973-07-07
49.	Dąb szypułkowy	Nadleśnictwo Parciaki, Leśnictwo Olszewka, oddział 79 h	1973-07-07
50.	Modrzew europejski	Nadleśnictwo Parciaki, Leśnictwo Olszewka, oddział 156 m; wg informacji PGL LP: Nadleśnictwo Parciaki, oddz. 195 b Leśnictwo Budziska	1978-01-30

Gmina Krzynowłoga Mała			
51.	Głaz narzutowy	Głaz - na działce Witalisa Krajewskiego	1978-01-30
52.	Głaz narzutowy	Głaz - na działce Stanisława Majewskiego	1980-08-15
53.	Głaz narzutowy	Głaz - teren przy szkole podstawowej	1978-01-30
54.	Głaz narzutowy	brak danych	1974-12-06
55.	Głaz narzutowy	Głaz - na działce Zygmunta Myślińskiego	1973-07-07
56.	Grupa drzew: 1 lipa drobnolistna 2 dęby szypułkowe	Na terenie parafii rzymsko-katolickiej	2001-07-31
Gmina Przasnysz			
57.	Lipa drobnolistna	Położona na nieruchomości właściciela	1980-08-15
58.	Dąb szypułkowy	Teren parku podworskiego w pasie drogi gminnej	1980-08-15
59.	Dąb szypułkowy	Teren parku podworskiego	1980-08-15

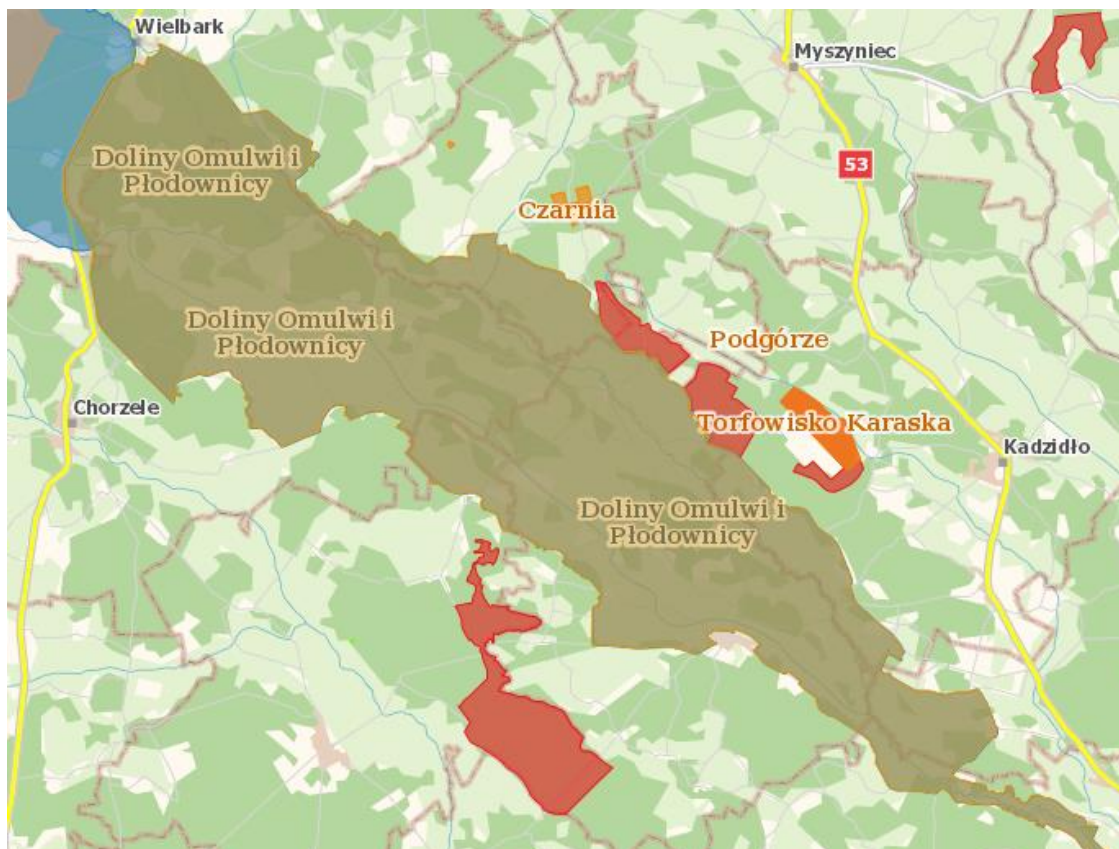
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf>

Należy uznać, że zróżnicowane i często unikatowe zasoby przyrodnicze Powiatu są dobrze chronione, a dodatkowo zwiększają atrakcyjność turystyczną regionu. Warto podkreślić, że zgodnie ze współczesną wiedzą, niewystarczającym działaniem jest obejmowanie ochroną prawną wyizolowanych fragmentów o wyróżniających się walorach przyrodniczych. Nowoczesne podejście do ochrony przyrody skupia się na zapewnieniu trwałości procesów przyrodniczych w krajobrazie, zwłaszcza poprzez ukształtowanie w obrębie mozaiki różnych typów pokrycia terenu, powiązanego przestrzennie układu płatów i korytarzy o wysokich walorach przyrodniczych, określanego mianem zielonej infrastruktury.

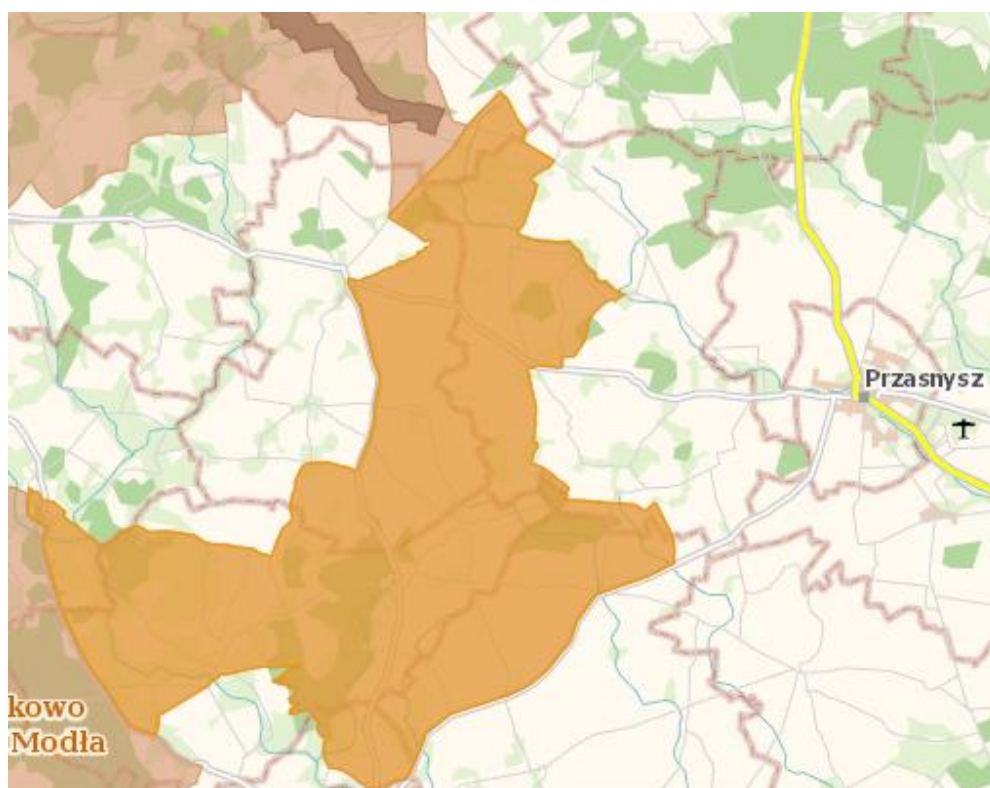
Rysunek 3 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe (obszar NATURA 2000)

źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na stronie www.geserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 4 Doliny Omulwi i Płodownicy (obszar NATURA 2000)

źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na stronie www.geserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 5 Obszar Chronionego Krajobrazu Krośnicko-Kosmowski

źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na stronie www.geserwis.gdos.gov.pl

Potencjał Powiatu Przasnyskiego w produkcji odnawialnych źródeł energii jest duży, przy czym można wyróżnić dwa główne kierunki pozyskania tego typu energii: energia słoneczna (poprzez kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne) oraz energia biomasy (kotły na biomasę). Pierwszy kierunek wynika z warunków klimatycznych na terenie Powiatu – duże wartości uśłonecznienia w ciągu roku oraz wartość promieniowania słonecznego wynosząca ok. 1.000 kWh/m² na rok. Drugi kierunek związany jest z faktem, iż powiat ma rolniczy charakter. Formą pozyskania biomasy jest zużywanie produktów z dotychczasowego profilu produkcji jak zboża, słoma, siano. Do najbardziej wydajnych na terenie Polski roślin energetycznych należą: mискant olbrzymi, ślazier pensylwański, mozga trzcinowa, wierzba wiciowa, słonecznik bulwiasty (topinambur). Rolnictwo należy uznać za podstawowe źródło w tej dziedzinie. Odnawialność tego zasobu waha się od kilku miesięcy do 2 lat. Powiat charakteryzuje się wysokim potencjałem pozyskania biomasy leśnej (ze względu na dużą lesistość).

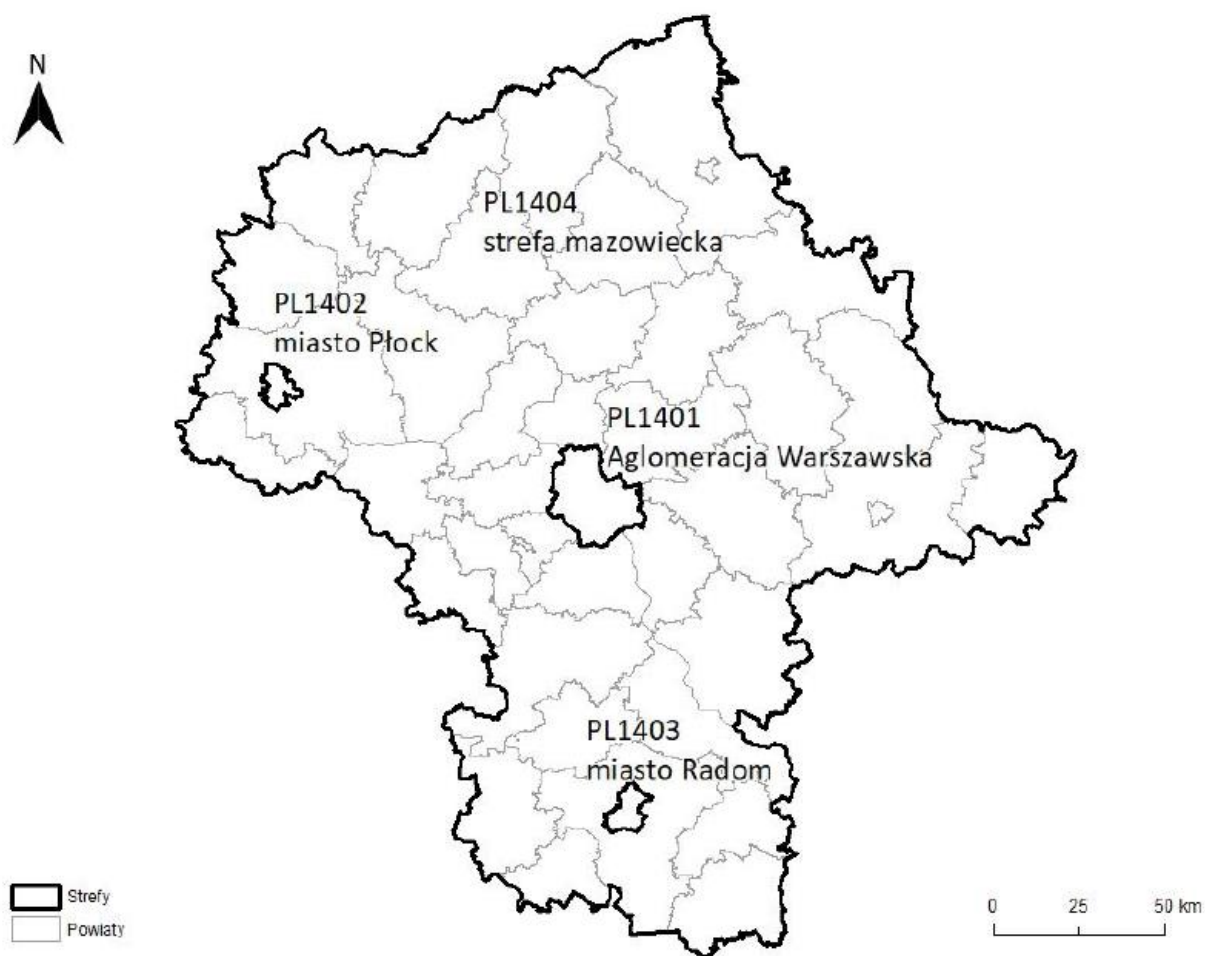
6. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

6.1 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Jakość powietrza atmosferycznego na obszarze Powiatu zależy przede wszystkim od źródeł zanieczyszczających zlokalizowanych na analizowanym obszarze jak emisja komunalno-bytowa, emisja komunikacyjna czy emisja związana z przemysłem. Jednocześnie, z uwagi na występowanie zanieczyszczeń napływowych istotne jest również określenie stanu powietrza w szerszej skali.

Gminy Powiatu Przasnyskiego znajdują się w strefie mazowieckiej, dla której zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska prowadzi się ocenę jakości powietrza. Realizuje się ją z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych: ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia, jak i kryteriów dla ochrony roślin dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- do klasy B – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji;
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny i poziomy docelowy..

Rysunek 6 Podział województwa mazowieckiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza
 źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim (raport wojewódzki za 2021 r.)

Tabela 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – 2021 rok

Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb(PM ₁₀)	As(PM ₁₀)	Cd(PM ₁₀)	Ni(PM ₁₀)	BaP(PM ₁₀)	PM _{2,5}
C	Z	Z	Z	Z	C	A	A	A	A	C	C1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim (raport wojewódzki za 2021 r.)

Dla strefy mazowieckiej w 2021 r. wyznaczono przekroczenia wartości stężeń substancji zanieczyszczających:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne:
 - dwutlenek siarki SO₂ (24-h);
 - pył zawieszony PM₁₀ (24-h);
 - pył zawieszony PM_{2,5} (rok) faza II;
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe:
 - benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM₁₀ (rok).

Zaliczenie strefy do określonej klasy wiąże się z podjęciem działań na rzecz poprawy jakości powietrza (klasa C) lub dążeniem do utrzymania dobrej jakości (klasa A). W przypadku, gdy jest przekroczony poziom dopuszczalny substancji określone są obszary przekroczeń i opracowywane lub aktualizowane są Programy ochrony powietrza.

Tabela 10 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – 2021 rok

Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji		
SO ₂	NO _x	O ₃
A	A	A

Źródło: opracowanie własne na podstawie Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim (raport wojewódzki za 2021 r.)

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2021 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa mazowiecka uzyskała klasę A.

Przeprowadzone analizy wykazały, podobnie jak w latach poprzednich, że ponad normatywne są dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz zawartego w nim benzo(a)pirenu. Przekroczenie dobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ wystąpiło na obszarze dwóch stref: aglomeracji warszawskiej i strefy mazowieckiej. Przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wystąpiło w trzech strefach: aglomeracji warszawskiej, mieście Radom i w strefie mazowieckiej.

Przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} (faza II) wystąpiło na obszarze trzech stref: aglomeracji warszawskiej, mieście Radom i strefie mazowieckiej. W aglomeracji warszawskiej istotnym problemem pozostają również wysokie stężenia dwutlenku azotu, będące efektem intensywnego ruchu samochodowego.

W roku 2021 w strefie mazowieckiej wystąpiło ponadto przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku siarki. Było to pierwsze przekroczenie dla tego zanieczyszczenia w województwie mazowieckim. Konsekwencją wystąpienia przekroczenia jest konieczność przygotowania przez Zarząd Województwa Mazowieckiego programu ochrony powietrza w odniesieniu do tego zanieczyszczenia.

Strefy, na obszarze których wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego lub docelowego, otrzymały klasę C, co wskazuje na potrzebę prowadzenia działań naprawczych.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza realizowane są w ramach programu ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego. Główne cele programu, poza szeroko pojętą edukacją ekologiczną, to inwentaryzacja i sukcesywna wymiana lub likwidacja źródeł

niskiej emisji, tzw. kopciuchów, czyszczenie ulic metodami powodującymi mniejszą emisję wtórną, zakaz używania spalinowych i elektrycznych urządzeń do oczyszczania terenu, takich jak dmuchawy do liści, oraz okresowy zakaz korzystania z kominków, piecyków kominkowych i piecyków ozdobnych. Dodatkowo, zgodnie z POP, miasto stołeczne Warszawa powinno podejmować działania zmierzające do modernizacji taboru komunikacji miejskiej, rozwoju komunikacji tramwajowej oraz przygotować strefy ograniczonego transportu.

Ponadto, w 2021 roku, na obszarze wszystkich stref województwa mazowieckiego przekroczony został poziom celu długoterminowego dla ozonu w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Dla kryterium ochrony roślin poziom celu długoterminowego przekroczony został na obszarze analizowanej w tym zakresie strefy mazowieckiej. Poziomy cel długoterminowego, zgodnie z przepisami prawa, powinny być dotrzymywane od 2020 roku.

Na jakość powietrza atmosferycznego w powiecie przasnyskim największy wpływ ma emisja zanieczyszczeń ze źródeł lokalnych oraz napływ zanieczyszczeń z terenów ościennych. Wśród lokalnych źródeł zanieczyszczeń największy wpływ mają następujące:

- emisja punktowa z podmiotów gospodarczych – technologiczna i energetyczna;
- emisja powierzchniowa z sektora bytowego – głównie lokalne kotłownie i paleniska domowe;
- emisja liniowa z transportu samochodowego;
- nielegalne spalanie odpadów (w piecach domowych i innych).

Obecność wielu firm produkcyjnych i handlowych pomimo stosowania przez nie rozwiązań proekologicznych i ograniczających emisję zanieczyszczeń do atmosfery, wpływa na jakość i stan powietrza w regionie. Jednocześnie, rozwój gospodarczy regionu wpływa na ilość powstających odpadów, a także na poprawę jakości życia i materialną mieszkańców. W konsekwencji powoduje to wzrost zachowań konsumpcyjnych i dalszy wzrost emisji mogący w przyszłości powodować, w przypadku niepodjęcia działań ograniczających, dalsze pogorszenie stanu jakości środowiska, w tym powietrza atmosferycznego.

6.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

6.2.1 WODY POWIERZCHNIOWE

Powiat przasnyski znajduje się w całości w dorzeczu Wisły w zlewni Narwi. W granicach powiatu mieści się odcinek źródłowy rzeki Morawka oraz Ulatówka - wraz z dopływami. Sieć hydrograficzna powiatu jest dobrze rozwinięta, a rzekami o największych zlewniach są: Morawka, Omulew, Orzyc, Płodownica, Ulatówka oraz Węgierka.

Zasoby wód powierzchniowych na terenie powiatu są niestabilne, a ich dyspozycyjność w poszczególnych latach jest mocno zróżnicowana. Wpływ na to mają warunki pogodowe występujące w konkretnych latach a nawet okresach, które w bezpośredni sposób przekładają się na warunki hydrologiczne występujące w rzekach. W ciągu roku maksymalny odpływ w rzekach występuje w miesiącach marzec-kwiecień, minimalny we wrześniu. Wezbrania są wynikiem roztopów lub intensywnych opadów. Natomiast niżówki występują w sytuacji przedłużającego się braku opadów.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska wykonuje okresowe kontrole jakości wód powierzchniowych. Na tej podstawie stan wód powierzchniowych może zostać ogólnie określony na poziomie złym. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w roku 2014-2029 wraz z zestawieniem i ich statusem została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 11 Zestawienie JCWP na terenie Powiatu Przasnyskiego

Nazwa i kod JCWP	Rok badania	Typ	Ocena stanu	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
PLRW2000172654529 Przeździęcka Struga	2019	Naturalna	zły stan wód	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW200019265499 Omulew od Sawicy do ujścia z Płodownicą od dopł. spod Parciak	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172654769 Ostracha	2019	Naturalna	zły stan wód	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172654869 Płodownica od źródeł do dopływu spod Parciak	2018	Naturalna	zły stan wód	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172658594 Dopływ z leśniczówki Pruskołęka	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW2000172658592	2019	Naturalna	zły stan	umiarkowany stan ekologiczny	stan

Dopływ z bagna Szeroka Biel			wód		chemiczny dobry
PLRW2000172658569 Kanał z Kolonii Chorzele	2019	Naturalna	zły stan wód	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172658529 Struga Baranowska	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW2000192658599 Orzyc od Tamki do Ulatówki	2017	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW200017265849 Zdziwówka	2019	Naturalna	brak możliwości wykonania oceny	dobry stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658152 Dąbrówka (Plutocha)	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658549 Dzierżaska	2019	Naturalna	brak możliwości wykonania oceny	dobry stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658589 Dopływ z Krzynowłogi Wielkiej	2018	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW200017265488 Dopływ spod Cierpięt	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW2000172654929 Jastrzębka	2019	Silnie zmieniona	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW20001726587369 Dopływ spod Bagienic-Folwarku	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW2000172658732 Dopływ spod Bud Prywatnych	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW200019265899 Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172658729 Kanał spod Księżej Górki	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658734 Dopływ spod Przytuł	2019	Naturalna	brak możliwości wykonania oceny	dobry stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658749 Dopływ spod Bobina Wielkiego	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658769 Jaciążka	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW200017265869 Ulatówka	2019	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego
PLRW2000172658149 Orzyc od źródeł do Tamki z Tamką	2011-2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

PLRW200017265884 Węgierka od źródeł do dopływu z Dzielin z dopływem z Dzielin	2018	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW20001726866 Łydynia od źródeł do Pławnicy	2019	Naturalna	brak możliwości wykonania oceny	dobry stan ekologiczny	b.d.
PLRW200017268892 Sona od źródeł do dopływu spod Kraszewa	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW200017265964 Pełta od źródeł do dopływu z Chełch	2011- 2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny
PLRW2000172658889 Morawka	2019	Naturalna	brak możliwości wykonania oceny	dobry stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658869 Dopływ z Zielonej	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW2000172658892 Dopływ ze Żbików	2019	Naturalna	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	b.d.
PLRW20001726588949 Dopływ z Mosaków	2011- 2016	Naturalna	zły stan wód	dobry stan ekologiczny	dobry stan chemiczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IOŚ

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych został określony na podstawie badań elementów biologicznych, które charakteryzują występowanie w wodach różnych zespołów organizmów oraz wspierających elementów fizykochemicznych.

Nieracjonalna gospodarka zasobami wodnymi oraz wykorzystywanie cieków wodnych jako odbiorników ścieków powoduje, że wody powierzchniowe są najsilniej przekształconym i zdegradowanym elementem środowiska naturalnego w kraju, także w powiecie przasnyskim. Główne źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych na terenie powiatu stanowią: ścieki komunalne i przemysłowe, spływy powierzchniowe z terenów rolniczych (zawierające nawozy mineralne i organiczne oraz środki ochrony roślin) i komunikacyjnych, nielegalne zrzuty nieoczyszczonych ścieków oraz wody opadowe (wprowadzające do wód zanieczyszczenia przemysłowe z atmosfery oraz spływające z terenów zurbanizowanych), a także naturalne procesy hydrogeochemiczne w dolinach rzek (np. rozkładu materii organicznej, wietrzenia skał podłoża geologicznego).

Poprawa jakości wód w ciekach powierzchniowych uwarunkowana jest:

- zwiększeniem udziału w wodach zrzucanych do wód płynących wód oczyszczonych,
- identyfikacją i likwidacją źródeł zanieczyszczeń (także lokalnych),

- budową nowych i modernizacją starych sieci kanalizacyjnych,
- budową nowych i modernizacją przestarzałych oczyszczalni,
- koordynacją działań z powiatami sąsiednimi.

Na terenie powiatu przasnyskiego nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. Występują natomiast obszary zagrożone podtopieniami i dotyczą one dwóch dolin rzecznych: Orzyc oraz Omulew. Strefa możliwych podtopień rozciąga się wzdłuż przebiegu tych rzek, na terenie całego powiatu.

Na terenie powiatu przasnyskiego funkcjonują następujące zbiorniki wodne:

- Zbiornik retencyjny w miejscowości Chorzele o powierzchni 4 ha z możliwością powiększenia do 6 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Karwacz, gmina Przasnysz o powierzchni ok. 11 ha. Istnieje możliwość powiększenia zbiornika o 6 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Łoje, gmina Krzynowłoga Mała, o powierzchni 4,4 ha możliwość powiększenia o 2 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Rudno Jeziorowe, gmina Krzynowłoga Mała. Powierzchnia zbiornika wynosi 11 ha;
- Zbiornik retencyjny w miejscowości Przasnysz na rzece Węgiełka.

6.2.2 WODY PODZIEMNE

Powiat przasnyski w całości zlokalizowany jest na terenie głównego zbiornika wód podziemnych: GZWP 215 Subniecka Warszawska. Zbiornik ten utworzył się w utworach trzeciorzędowych. Zatem zasoby dyspozycyjne wód podziemnych powiatu przasnyskiego związane z GZWP nr 215 o powierzchni 51 000 km², szacunkowo wynoszą ok. 250 tys. m³/d, przy średniej głębokości ujęcia wynoszącej ok. 160 m.

Powiat przasnyski zlokalizowany jest w obrębie 2 jednolitych części wód podziemnych:

- Nr 50 (kod PLGW200050), dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe i paleogeńsko-neogeńskie. W obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego wyróżniono trzy poziomy wodonośne o nieciągłym rozprzestrzenieniu, rozdzielone utworami słabo przepuszczalnymi. Zasilanie utworów czwartorzędu odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych w strefach wododziałowych. Piętro paleogeńsko-neogeńskie nie zachowuje ciągłości w obrębie całej jednostki, ponadto wykazuje znaczne

zróżnicowanie pod względem głębokości występowania i miąższości warstw. Piętro to zasilany jest na drodze przesączania wód przez utwory trudno przepuszczalne.

- Nr 49 (kod PLGW200049, na terenie powiatu niewielki fragment w rejonie Czernice Borowe oraz Krasne), główny poziom użytkowy jest zasilany pośrednio z poziomu przypowierzchniowego przez przesączanie wód infiltracyjnych przez osady półprzepuszczalne lub bezpośrednio przez opady atmosferyczne w strefach występowania okien hydrogeologicznych. Dolny poziom użytkowy jest zasilany wodami przesączającymi się z warstw nadległych. Poziom przypowierzchniowy jest ściśle powiązany hydraulicznie z głównym, górnym poziomem wodonośnym, stanowi główne źródło alimentacji i zagrożenia zanieczyszczeniami dla głębiej położonych utworów wodonośnych.

Ponadto, w ramach monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie w 2016 r. przebadane zostały próbki wód podziemnych i oceniono klasę ich jakości.

Tabela 12 Wyniki pomiarów wód podziemnych z obszaru Powiatu Przasnyskiego w 2019 roku

Wydzielenie	PLGW200050	PLGW200049
Ocena stanu chemicznego	Dobry	Dobry
Ocena stanu ilościowego	Dobry	Dobry
Cel dla stanu chemicznego	Dobry	Dobry
Cel dla stanu ilościowego	Dobry	Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Niezagrożona	Niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IOŚ

W 2017 r. w ramach monitoringu diagnostycznego na terenie powiatu, pobrano próbki i wykonano badania jakości wody podziemnej w 2 punktach pomiarowych zlokalizowanych w miejscowościach: Parciaki Stacja oraz Mirów. Analizę elementów fizykochemicznych próbek wody wykonało Centralne Laboratorium Chemiczne PIG-PIB. Przeprowadzone analizy wykazały, że badane wody w każdym z dwóch punktów pomiarowych spełniają warunki dobrego stanu chemicznego wód (klasa II i III).

Tabela 13 Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2017 r.

Numer punktu	Gmina	Miejscowość	Nr JDWPd	Zwierciadło wody	Głębokość do stropu warstwy wodonośnej [m]	Klasa jakości w punkcie 2016	Klasa jakości w punkcie 2017
1448	Jednoróżec (gm. wiejska)	Parciaki Stacja	50	Swobodne	2,60	II	Nie badano
1686	Przasnysz (gm. wiejska)	Mirów	50	Swobodne	8,00	II	II

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ Warszawa

Źródłem zanieczyszczenia wód gruntowych oraz podziemnych na terenie powiatu przasnyskiego mogą być: depozycja zanieczyszczeń z powietrza na powierzchni terenu oraz naturalne procesy biologiczno-chemiczne zachodzące w powierzchniowej warstwie profilu glebowego. Ponadto zagrożeniem są również przekształcenia powierzchni terenu oraz niekontrolowana produkcja rolnicza i hodowlana. Należy zwrócić uwagę, że jakość wód gruntowych, a przez to pośrednio poziomów podziemnych, może być zagrożona przez nieprawidłową gospodarkę wodno-ściekową, braki w sieci kanalizacyjnej, niezabezpieczone studnie kopane, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe oraz dzikie składowiska odpadów

6.3 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

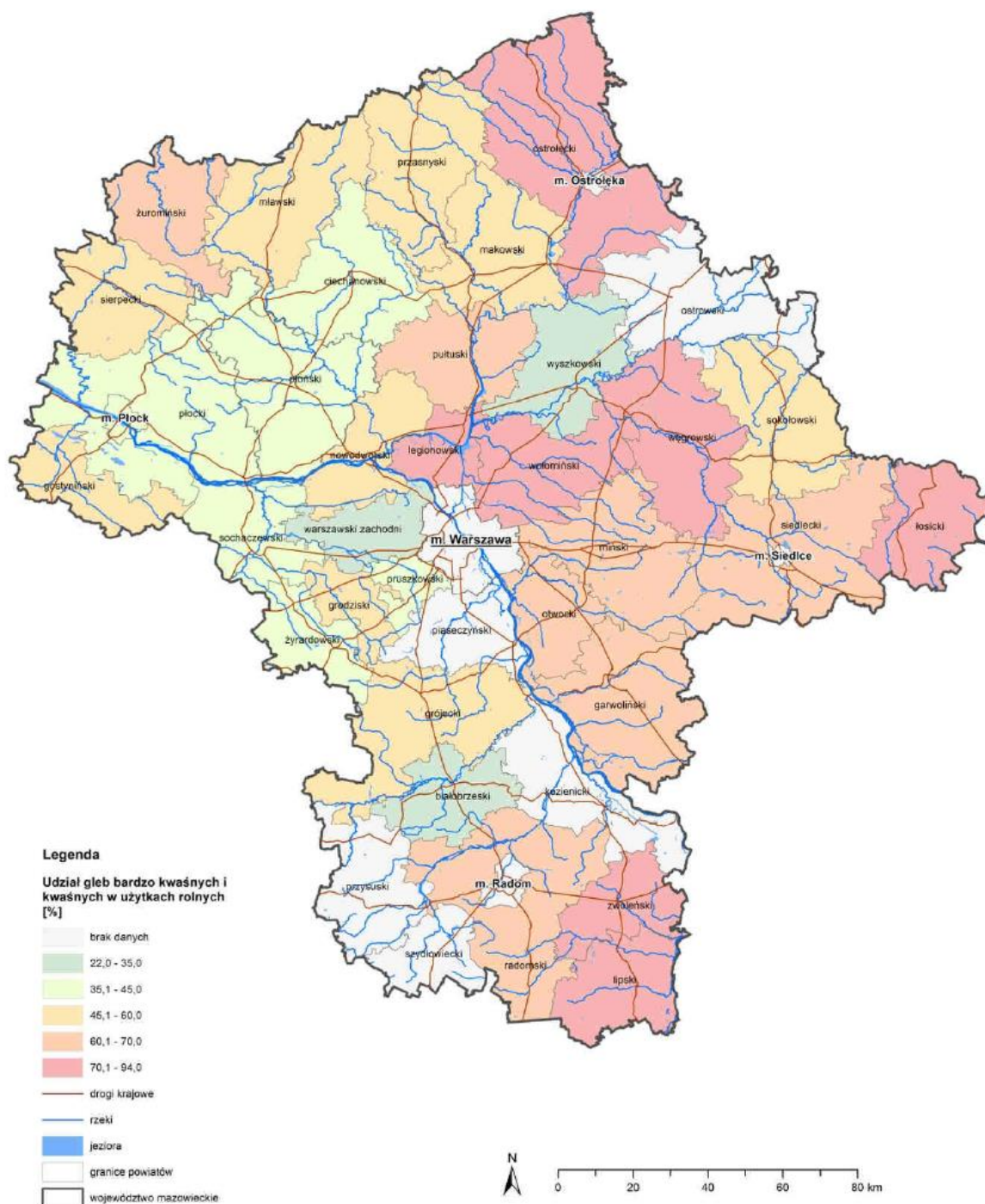
Określenie stanu gleb może zostać przeprowadzone w oparciu o odczyn określający stopień zakwaszenia, a także zawartość makro- i mikroelementów, które są niezbędne roślinom uprawnym do właściwego rozwoju, a przez to do uzyskania odpowiedniego, pod względem ilości i jakości, plonu. Najbardziej optymalne warunki to środowisko lekko kwaśne, lub obojętne, a także jak najmniejszy procent gleb o niskiej zawartości składników mineralnych. Na obszarze Powiatu Przasnyskiego nie został zlokalizowany żaden punkt pomiarowy w ramach Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych w Polsce realizowanego przez Generalną Inspekcję ochrony Środowiska, a także Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Teren powiatu przasnyskiego odznacza się dużym udziałem gleb bielcowych powstałych na podłożu piaszczystym związanym z utworami polodowcowymi. We wschodniej części przeważają gleby pochodzenia leśnego, natomiast w południowej gleby wytworzone z gliny żwałowej, piasków naglinowych i naitowych oraz gleby mułowo-torfowe i glejowe. Taki rozkład gleb ma wpływ na przestrzenny rozkład intensywności produkcji rolnej. Gminy

Chorzele, Jednorzec oraz część wschodnia gmin Krzynowłoga Mała i Przasnysz posiadają gleby lekkie klas średnich i słabych. Natomiast gminy Czernice Borowe, Krasne oraz zachodnia część gmin Krzynowłoga Mała i Przasnysz charakteryzują się glebami o wysokich wskaźnikach bonitacji, są to gleby gliniaste, ciężkie i średniociężkie o wyraźnej przydatności rolniczej.

Większość obszaru powiatu zajmują użytki rolne, i obejmują one powierzchnię równą ok. 73 tysiącom hektarów. Obszary wykorzystywane jako grunty orne (ok. 63% użytków rolnych) posiadają duży, wynoszący 23,3% udział gleb II i III klasy. Gleby te są zaliczane do kompleksów najwyższej przydatności rolniczej i podlegają ochronie. Łączny udział gleb bardzo dobrych i dobrych (klasy od II do IV) wynosi 69,6% wszystkich gruntów ornych. Uprawia się na nich głównie najbardziej wymagające zboża. W strukturze zasiewów na terenie powiatu można wyróżnić: żyto, pszenica, pszenżyto, jęczmień, owies i mieszanki zbożowe. Wysoki udział mają ziemniaki, wykorzystywane na konsumpcję, jak też do celów przemysłowych. Roślinami wprowadzanymi w ostatnich latach są: rzepak ozimy uprawiany w zachodniej części powiatu oraz kukurydza uprawiana na kiszonkę. W gminach o wysokim współczynniku bonitacji pojawiają się także buraki cukrowe. Użytki zielone (ok., 37% użytków rolnych) są uprawiane przede wszystkim na najłagodniejszych glebach we wschodniej części powiatu, w zachodniej części powiatu praktycznie one nie występują. Największy udział osiągają one na terenach położonych w dolinie Orzyca.

Gleby w powiecie zaliczane są w skali województwa do mało zdegradowanych i zdewastowanych działalnością człowieka. Natomiast należy mieć na uwadze prowadzenie zalesień na gruntach rolnych najniższych klas oraz wprowadzanie zadrzewień śródpolnych dla poprawy warunków agroklimatycznych.

Rysunek 7 Udziały gleb kwaśnych według powiatów w województwie mazowieckim

Źródło: POŚ dla województwa mazowieckiego do 2022 r.

Decydujące znaczenie przy właściwościach użytkowych gleb ma odczyn. Nadmierne zakwaszenie może prowadzić do zmniejszenia produktywności i żyzności gleby oraz ograniczenia dostępności mineralnych składników pokarmowych dla roślin i obniżenia odporności gleby na procesy degradacyjne. Większość gleb (ponad 60%) na terenie powiatu ma odczyn bardzo kwaśny i kwaśny wymagający niemal natychmiastowego wapnowania. Na tle województwa, odsetek gleb kwaśnych w powiecie jest jednym z wyższych. Ze względu na

to należy prowadzić odpowiednie zabiegi agrotechniczne, które nie doprowadzą do degradacji gleb.

Obecnie na terenie Powiatu Przasnyskiego nie zidentyfikowano żadnych osuwisk.⁹

6.4 HAŁAS

Głównym źródłem przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku jest hałas komunikacyjny, a przede wszystkim drogowy. W związku z intensywnym rozwojem infrastruktury transportowej oraz stale wzrastającej liczby pojazdów w ostatnich latach w województwie mazowieckim pogorszeniu uległ klimat akustyczny. W 2020 roku na terenie powiatu przeprowadzano w ramach państwowego monitoringu środowiska, badania klimatu akustycznego w miejscowości Chorzele.

Tabela 14 Wyniki pomiarów hałasu drogowego w Chorzelach dla określania wskaźników krótkookresowych

L.p.	Lokalizacja	Data pomiaru	Pora doby	L _{AeT}	Natężenie ruchu		
					lekkie	ciężkie	razem
				dB	Ilość pojazdów		
1	ul. Szkolna	17/18.03.2020	Dzień	62,5	1 263	220	1 483
			Noc	52,3	82	11	93
2	ul. Zarębska	09/10.04.2020	Dzień	62,1	1 111	181	1 292
			Noc	54,2	68	13	81
3	ul. Grunwaldzka (Szkolna 2)	25/26.08.2020	Dzień	65,1	4 237	900	5 137
			Noc	59,4	363	117	480
4	ul. Grunwaldzka 1A	21/22.07.2020	Dzień	66,5	4 325	662	4 987
			Noc	60,9	324	80	404
5	ul. Padlewskiego	01/02.10.2020	Dzień	64,7	2 091	153	2 244
			Noc	53,9	110	4	114

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa mazowieckiego w roku 2020

Poziomy hałas określone czerwonym kolorem wskazują na przekroczenie poziomu dopuszczalnego. Badania krótkookresowe hałasu drogowego wskazują na wystąpienie przekroczeń poziomu dopuszczalnego w 4 punktach pomiarowych: w 4 przypadkach w porze dnia i w 2 w porze nocy.

Analizując wyniki badań monitoringowych hałasu wykonanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (Centralne Laboratorium Badawcze) w Warszawie w roku 2020 można stwierdzić, że poziom zagrożenia hałasem komunikacyjnym jest w dalszym ciągu znaczący.

W przeważającej części badanych punktów pomiarowych wystąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla wskaźników krótkookresowych (szczególnie w porze nocy). W przypadku

⁹ Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/Wyszukaj3/>

wskaźników długookresowych do przekroczeń doszło m. in. w Chorzeliach przy ul. Grunwaldzkiej – dla wskaźnika LDWN - 0,4 dB i wskaźnika LN - 1,1 dB.

Hałas przemysłowy w powiecie nie stanowi istotnego zagrożenia i ma charakter lokalny.

Na obszarach o korzystnej sytuacji akustycznej należy podejmować przede wszystkim działania prewencyjne celem niedopuszczenia do pogorszenia parametrów hałasu. Należy przy tym stosować metody planistyczne poprzez wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed hałasem, a także poprzez wyznaczanie stref ograniczonego użytkowania wokół zakładów przemysłowych, szlaków komunikacyjnych i innych obiektów, gdzie przekraczane są progowe wartości poziomu hałasu.

Ograniczanie istniejącego hałasu polega w głównej mierze na wyciszeniu jego źródeł, a więc np. na modernizacji technologii w przemyśle celem zmniejszenia hałaśliwości wytwarzanych wyrobów. Dopiero w przypadkach trudności technicznych w wyciszaniu źródła hałasu podejmować należy prace ograniczające jego rozprzestrzenianie się w środowisku. Wykonuje się wówczas osłony, ekrany (w tym z wykorzystaniem zieleni wysokiej i niskiej) lub dokonuje zmian konstrukcyjnych w budowie obiektów pozostających w strefie oddziaływania źródeł hałasu.

6.5 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Promieniowanie pól elektromagnetycznych dzieli się na promieniowanie jonizujące, którego źródłem są substancje promieniotwórcze i niejonizujące wytwarzane przez źródła radiokomunikacyjne i sieci elektroenergetyczne. Promieniowanie jonizujące może przenikać przez materię i powodować oderwanie elektronów od atomu. Występuje ono naturalnie w przestrzeni poprzez samorzutny rozpad pierwiastków promieniotwórczych stanowiąc tło o średnim poziomie dawki w całym kraju na poziomie 2,5 mSv/rok. Źródłem tego typu promieniowania mogą być również aparatura rentgenowska i przeprowadzane analizy lub badania z użyciem pierwiastków promieniotwórczych. Promieniowanie niejonizujące może być wytwarzane w postaci naturalnej, którego źródłem jest Słońce, a także sztucznej, występującej w otoczeniu urządzeń elektrycznych takich jak stacje radiowe, radiolokacyjne, telewizyjne i telefonii komórkowej, a także linie elektroenergetyczne.

Na obszarze powiatu przasnyskiego w 2020 r. Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził badania poziomu promieniowania w 1 punkcie pomiarowym w Mącicach, w gminie Chorzele.. Natężenie pola elektrycznego wynosiło 0,23 V/m. Nie stwierdzono przekroczenia wartości pól elektromagnetycznych.

6.6 OCENA STANU ŚRODOWISKA POWIATU PRZASNYSKIEGO - SYNTEZA

Tabela 15 Ocena stanu środowiska Powiatu Przasnyskiego - synteza

Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Hałas	Promieniowanie elektromagnetyczne
Przekroczenia wartości stężeń substancji zanieczyszczających, takich jak: dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10	Na części terenów wiejskich brak kompleksowo uporządkowanej gospodarki ściekowej Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi	Powiększające się wartości przekroczeń emisji hałasu komunikacyjnego	Nie stwierdzono przekroczenia wartości pól elektromagnetycznych.
Wciąż niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym	Pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych		

Źródło: opracowanie własne

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przewiduje się, że brak realizacji postanowień „Strategii...” spowodowałby następujące skutki:

- pozytywne dla środowiska i mieszkańców:
 - brak działań na rzecz aktywizacji gospodarczej miałoby pozytywne konsekwencje w postaci nie zajmowania nowych terenów pod działalność gospodarczą i niezwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
 - brak działań przyczyniających się do rozwoju infrastruktury przyczyni się do zmniejszenia zagrożenia dla wód i powietrza wynikającego z rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, drogowej oraz turystycznej,
- negatywne dla środowiska i mieszkańców:
 - brak modernizacji i dalszej rozbudowy bazy edukacyjnej na terenie Powiatu Przasnyskiego,
 - mała dostępność poradnictwa zawodowego,
 - brak promocji bazy edukacyjnej,
 - małe możliwości korzystania z technik informatycznych, w tym Internetu szerokopasmowego,
 - brak rozbudowy bazy sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców co przyczyni się do ograniczenia rozwoju kultury fizycznej i nowych sposobów aktywnego spędzania czasu,
 - mała ilość markowych produktów turystycznych Powiatu Przasnyskiego,
 - niewystarczająca ilość działań promocyjnych Powiatu Przasnyskiego,
 - brak zapisów w studiach uwarunkowań gmin o racjonalnym zagospodarowaniu terenu zgodnym z zasadami ochrony przyrody,
 - brak programu rewitalizacji i opieki nad zabytkami, a także oznakowania obiektów zabytkowych,
 - brak rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej, sieci drogowej i infrastruktury technicznej,
 - brak współdziałania samorządów w celu osiągnięcia standardów jakości środowiska,

- brak rozwoju odnawialnych źródeł energii w obiektach publicznych oraz prywatnych,
- brak rozwoju specjalistycznych usług medycznych,
- mała ilość działań w zakresie rozwoju usług, przedsiębiorczości i samozatrudnienia,
- słaba jakość dróg na terenie Powiatu z powodu niskich nakładów inwestycyjnych – braku remontów i modernizacji istniejącej infrastruktury.

Analiza powyższych skutków braku realizacji celów i działań „Strategii...” prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne.

Brak realizacji celów zapisanych z projekcie analizowanego dokumentu z jednej strony pozytywnie wpłynie na walory środowiskowe, jednak głównie w trakcie realizacji inwestycji (brak ingerencji w środowisko – brak hałasu, odpadów, emisji spalin – wariant bezinwestycyjny). Niemniej jednak należy rozpatrywać temat w szerszym spektrum. Jeśli Powiat Przasnyski, gminy z terenu powiatu oraz inne zaangażowane instytucje zaniechają realizacji inwestycji takich jak: termomodernizacja budynków, modernizacja dróg, modernizacja infrastruktury przeciwpowodziowej czy rozbudowa kanalizacji sanitarnej, wodociągowej, czy bazy turystycznej nie będzie w trakcie realizacji tych zadań niekorzystnych oddziaływań, ale w dłuższej perspektywie okaże się, że ilość spalanych paliw do ogrzania budynków corocznie się zwiększa zanieczyszczając przy tym powietrze, ścieki, które poprzez brak sieci kanalizacji sanitarnej przedostają się do wód powierzchniowych i gleb powodując wiele większe szkody niż w trakcie realizacji inwestycji. Ponadto brak sprawnej ochrony przeciwpowodziowej przyczynia się do zagrożenia dla mieszkańców, a zła jakość nawierzchni drogowych powoduje zwiększenie pylenia, ciągłe potrzeby hamowania i rozpędzania pojazdów, a co za tym idzie zwiększenie emisji spalin, hałasu i zanieczyszczeń powietrza. Brak infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, w tym ścieżek rowerowych, tras biegowych, a także brak ochrony i znakowania zabytków przyczyni się do spadku atrakcyjności turystycznej Powiatu, co spowoduje zubożenie turystyczne regionu, a w konsekwencji spadek dochodów mieszkańców.

Niemniej jednak najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności Powiatu Przasnyskiego (tworzenie nowych miejsc pracy, ułatwienie dostępu do podnoszenia kwalifikacji, rozwój sfery kulturalnej, prozdrowotnej, edukacyjnej i sportowej) może

doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw uboższych, gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, grabieże), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Należy podkreślić, że realizacja działań związanych z zagospodarowaniem m.in. atrakcyjnych turystycznie obszarów powiatu może doprowadzić do negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze w przypadkach, kiedy działanie to będzie realizowane niezgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym, w czasie realizacji tego rodzaju inwestycji, należy ściśle trzymać się postanowień miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wytycznych instytucji nadzorujących procedury środowiskowe. Takie postępowanie wyeliminuje możliwość negatywnych oddziaływań na obszary przyrodnicze, w tym należące do sieci NATURA 2000. Zauważyć jednak należy, że żadne działania określone w projekcie „Strategii...” **nie dotyczą obszaru NATURA 2000.**

Z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi korzystny jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w projekcie „Strategii...”. Niemniej jednak należy wcześniej opracować takie plany działań, które umożliwią rozwój Powiatu Przasnyskiego przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej. Kluczowym elementem jest wyznaczenie dogodnych lokalizacji planowanych inwestycji, zarówno pod względem środowiskowym, przyrodniczym, jak i społecznym, co ma znaczenie przede wszystkim dla inwestycji w zakresie rozwoju na obszarach o cennych walorach środowiskowych.

Zakłada się, iż wszelkie plany dotyczące tworzenia nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury rekreacyjno-sportowej, drogowej itp. już od etapu planowania, poprzez projektowanie, uzgodnienia, a także realizację inwestycji, będą zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin z terenu Powiatu, a także z wytycznymi organów decyzyjnych i opiniujących. Działania te mają na celu eliminację możliwych negatywnych skutków realizacji w/w przedsięwzięć. Na etapie opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości oceny oddziaływania tych inwestycji ze względu na brak konkretnych planów realizacyjnych i lokalizacyjnych. Będzie to możliwe po ustaleniu zakresów inwestycji i ich szczegółowych lokalizacji.

Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień projektu „Strategii...” przedstawia tabela.

Tabela 16 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień projektu Strategii..."

Pozytywne	Negatywne
Różnorodność biologiczna	
Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu Ograniczenia zagrożenia wód, gleby i powietrza wynikającego z większego ruchu samochodowego	Brak informowania społeczeństwa o walorach powiatu, wynikiem czego będzie następował wzrost zachowań patologicznych społeczeństwa polegających na grabieżach, dewastacjach, zaśmiecanie terenów przyrodniczo – leśnych. Negatywnym skutkiem będzie także brak sprawnie działającej pomocy społecznej i brak pracy.
Ludzie	
Zwiększenie liczby mieszkańców	Słaba jakość dróg, słaby dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, oraz sieci internetowej. Zagrożenia powodziowe. Mała atrakcyjność rekreacyjna powiatu. Niewystarczająca informacja turystyczna o regionie. Słaby dostęp do sieci teleinformatycznej mogącej służyć edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska przyrodniczego. Brak informacji o powiecie i jego walorach przyrodniczych, inwestycyjnych, a także edukacyjnych. Brak dostępu dla mieszkańców do specjalistycznych poradni medycznych. Niedostateczna informacja o warunkach rozwoju przedsiębiorczości. Degradacje lasów objawiające się m.in. dzikimi wysypiskami.
Zwierzęta i rośliny	
Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu Ograniczenia zagrożenia wód, gleby i powietrza wynikającego z większego ruchu samochodowego.	Mała ilość działań edukacyjnych, w tym „szkół zielonych” dla dzieci i młodzieży nt. walorów florystycznych i faunistycznych powiatu. Brak promocji walorów turystycznych powiatu w regionie Brak wymiany informacji kulturalnych. Brak nowych terenów zieleni, w tym zieleni izolacyjnej podnoszącej atrakcyjność terenów oraz jakość życia mieszkańców
Wody, zasoby naturalne	
Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zlokalizowania nowych przedsiębiorstw Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją ruchu turystycznego na obszarze powiatu	Słaba jakość dróg i połączeń komunikacyjnych w powiecie oraz brak komunikacji pasażerskiej pomiędzy gminami i sąsiednimi terenami Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju

	infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.
Powietrze	
Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zwiększonej ilości turystów. Niezmniejszające się zanieczyszczenie powietrza w wyniku powstających nowych przedsięwzięć.	Niskie tempo montażu OZE, w tym także nowych wysokosprawnych kotłów, instalacji solarnych i fotowoltaicznych. Zwiększające się zanieczyszczenia powietrza, w tym także niska emisja - z powodu braku inwestycji termomodernizacyjnych Wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych spowodowanych niską jakością dróg i długim czasem podróży
Powierzchnia ziemi, krajobraz	
Brak zmiany krajobrazu w wyniku inwestycji polegających na budowie nowych odcinków dróg.	Mała ilość działań edukacyjnych będących przyczyną degradacji terenów atrakcyjnych przyrodniczo objawiająca się m.in. powstawaniem dzikich wysypisk. Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.
Klimat	
Zwiększenie świadomości społeczeństwa z zakresu ochrony klimatu Zmniejszona antropopresja przy braku rozwoju turystyki na terenach atrakcyjnych turystycznie	Częściowa poprawa mikroklimatu Powiatu Przasnyskiego poprzez zaprzestanie rozwoju przedsiębiorczości. Pogorszenie warunków życia na terenie Powiatu, w tym negatywne oddziaływanie na ogólne warunki mikroklimatyczne Pogarszanie się warunków, zarówno w okresie letnim, jak i zimowym, spowodowane zwiększonym ruchem komunikacyjnym, co w konsekwencji przyczyni się do pogorszenia stanu zdrowia mieszkańców.
Zabytki	
Zrewitalizowane zabytki	Niska jakość i mała ilość akcji promocyjnych dotyczących walorów zabytkowych powiatu Mało lub brak działań rewitalizacyjnych na terenie powiatu. Brak wymiany kulturalnej. Brak promocji turystycznej Powiatu.
Dobra materialne	
	Ubożenie dóbr w wyniku braku ich promocji i informacji, a także edukacji w tym zakresie.

Źródło: opracowanie własne

Realizacja zapisów w projekcie „Strategii...” w dłuższej perspektywie czasowej doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców powiatu.

Wśród planowanych inwestycji, których niewłaściwa lokalizacja, niezgodna z planami zagospodarowania przestrzennego może przyczynić się do wystąpienia oddziaływań niekorzystnych z punktu widzenia środowiska, można wymienić:

- Budowę i modernizację chodników, parkingów;
- Odnawianie nawierzchni dróg powiatowych;
- Eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach;
- Modernizację sieci kolejowej;
- Modernizację bazy dydaktycznej oraz rozbudowę bazy sportowej placówek edukacyjnych Powiatu Przasnyskiego.

Należy natomiast podkreślić spodziewane realne bardzo wysokie korzyści pozaprzrodnicze – społeczne i gospodarcze.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Działania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne (miękkie) ujęte w ramach poszczególnych celów w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” poddano ocenie pod kątem ich oddziaływania na środowisko wodne, glebowe, powietrze, a także walory przyrodnicze.

Realizacja czterech przedsięwzięć inwestycyjnych (Zminimalizowanie emisji spalin do atmosfery przez pojazdy mechaniczne poprzez przebudowy/remonty dróg powiatowych usprawniając ruch komunikacyjny, modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz wyposażenia placówek edukacyjnych w powiecie, poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i przejezdności na terenie powiatu poprzez modernizację/rozbudowę-przebudowę sieci dróg powiatowych, budowa i rozbudowa sieci kolejowej) może potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839). **Nie planuje się żadnych działań na terenach NATURA 2000 oraz na innych terenach objętych formami ochrony przyrody.**

Szczególnie niekorzystne oddziaływanie może wystąpić w sytuacji, kiedy lokalizacja tych działań zostanie nieprawidłowo ustalona. Stopień i zakres oddziaływania tych inwestycji/działania zależą przede wszystkim od tego, czy będą one realizowane na

terenach zurbanizowanych, obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym potencjalnym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w projekcie „Strategii...” przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne i bezcelowe.

Biorąc jednak pod uwagę, że większość zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach „Strategii...” wymagać będzie na etapie przygotowania do realizacji (tj. na etapie uzyskania pozwolenia na realizację inwestycji / pozwolenia na budowę / ZRID) przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie zarówno negatywny, jak i pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie realizacji z reguły mają charakter przejściowy. Ponadto na etapie przygotowywania inwestycji do realizacji tj. określania oddziaływania na środowisko (oceny oddziaływania na środowisko) organy odpowiedzialne za monitorowanie stanu środowiska wskazują każdorazowo jak należy minimalizować negatywne oddziaływanie inwestycji w trakcie jej realizacji, biorąc pod uwagę m.in. wytwarzany hałas czy siedliska ptaków/innych cennych przyrodniczo gatunków zwierząt.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 6 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień projektowanego dokumentu, a także analizy wariantowej zawartej w rozdziale 8 (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstępnie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań (czasowych).

Mając powyższe na uwadze, poniżej, w odniesieniu do działań (sformułowanych w zakresie poszczególnych celów) wymienionych w projekcie „Strategii...” scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją najistotniejszych zadań mogących mieć wpływ na środowisko.

Tabela 17 Określenie, analiza i ocena przewidywanych potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko

Cele strategiczne, programy operacyjne, działania	Planowane oddziaływanie na środowisko
CEL STRATEGICZNY 1	
Sprawne funkcjonowanie gospodarki oraz lokalnego rynku pracy	
Cel operacyjny 1.1	
Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną Powiatu	
DZIAŁANIA: • poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i przejezdności na terenie powiatu poprzez modernizację/rozbudowę-przebudowę sieci dróg powiatowych, • współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie inwestycji drogowych (drogi gminne, wojewódzkie), • współpraca powiatu w zakresie rozwoju infrastruktury poprawiającej zewnętrzną dostępność komunikacyjną Powiatu, • wspieranie procesów wydzielania, uzbrojenia i zagospodarowania terenów inwestycyjnych na potrzeby rozwoju działalności gospodarczej na terenie Powiatu, • wspieranie procesów rewitalizacji terenów i obiektów przeznaczonych na cele gospodarcze i społeczne (np. przemysłowych i poprzemysłowych, zdegradowanej przestrzeni publicznej, zmiana funkcji budynków), • wspieranie rozwoju sieci szybkiego Internetu oraz wdrażania technologii informacyjno-komunikacyjnych na terenie Powiatu; • wspieranie działań dotyczących poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów w ciągach dróg powiatowych, • wspieranie rewitalizacji/modernizacji linii kolejowych wraz z poprawą dostępności transportu kolejowego, • budowa i rozbudowa sieci kolejowej, • inne działania / przedsięwzięcia.	Działania inwestycyjne i nieinwestycyjne Działania zapisane w ramach tego celu polegały będą na poprawie stanu technicznego istniejącej infrastruktury drogowej. Działania te realizowane będą przez gminy, Powiat, Województwo Mazowieckie oraz Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Docelowo realizacja tych zadań przyczyni się do upłynnienia jazdy przez teren Powiatu Przasnyskiego, zmniejszenia ilości niepotrzebnych startów i hamowań, a przez to zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. Samorząd powiatowy czyni aktywne starania w celu uruchomienia na terenie Powiatu transportu kolejowego polegającego na reaktywacji oraz modernizacji linii kolejowej nr 35 na odcinku Ostrołęka – Chorzele. Dzięki umowie podpisanej 26 lipca 2019 roku, na linii 35 prowadzone są aktualnie prace rewitalizacyjne. W ramach inwestycji przebudowane zostaną stacje: Ostrołęka, Grabowo, Jastrząbka, Chorzele oraz przystanki Nowa Wieś Kościelna, Zabiele Wielkie, Parciaki, Olszewka. Perony mają zostać wyposażone w nowe ławki, wiaty i funkcjonalne oświetlenie. Dzięki inwestycji na nieczynną od 19 lat linię wrócą pociągi. Zwiększy to potencjał gospodarczy i atrakcyjność regionu. Inwestycja ma strategiczne znaczenie zwłaszcza dla północno-wschodniej części Mazowsza. Po zakończeniu prac będzie możliwe wznowienie ruchu pociągów. Zapewni to lepszy dojazd mieszkańców gmin położonych wzdłuż linii kolejowej do Warszawy i do powstających w Chorzelach fabryk. Transport towarowy zyska lepsze warunki. Linia kolejowa od Szczytna łączy się przez Olsztyn z Gdańskiem, a dalej z portem morskim w Gdyni. Inwestycja sprzyjałaby zapewnieniu zrównoważonego transportu, ograniczaniu emisji zanieczyszczeń i przenoszeniu ciężaru przewozów z dróg na tory. Niemniej jednak w trakcie realizacji remontów, modernizacji infrastruktury okołodrogowej i poprawy stanu technicznego dróg i mostów, infrastruktury kolejowej na etapie realizacji inwestycji wystąpią niekorzystne oddziaływania w postaci hałasu, odpadów, pylenia, ruchu ciężkiego sprzętu, niszczenie zieleni przydrożnej oraz płoszenia zwierząt i ptaków. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla zwierząt.

	Oddziaływania te zakończą się po zakończeniu działań modernizacyjnych. Nie przewiduje się wyznaczania nowych traktów komunikacyjnych, tylko remonty, w tym budowę utwardzonych na miejsce nieutwardzonych dróg i urządzeń towarzyszących. Dzięki poprawie nawierzchni zmniejszy się hałas i erozja. Prace prowadzone będą w sposób minimalizujący presję na środowisko w trakcie budowy. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni przydrożnej w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji roślinnej, wodnej, zwierząt, na terenie objętym działaniami. Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Działania będą obejmować także wsparcie rozwoju szybkiego internetu i poprawę bezpieczeństwa na szlakach turystycznych (np. poprzez wymianę, modernizację infrastruktury). Działanie zapisane w ramach tego celu operacyjnego będzie miało na celu budowę nowych i modernizację istniejących tras rowerowych (m. in. rewitalizacja szlaków), budowę infrastruktury towarzyszącej (np. miejsca postoju, naprawy rowerów, wypożyczalni rowerów), odpowiednie oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych i widokowych. Współpraca w tym zakresie z sąsiednimi gminami i powiatami. Poprawa infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej regionu, poprawa bezpieczeństwa dla osób uprawiających sport i turystykę, promocja atrakcji turystycznych i przyrodniczych. Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Doprowadzenie, we współpracy z urzędami administracji samorządowej i rządowej, istniejącej sieci dróg na terenie Powiatu Przasnyskiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont (np. budowa wiaduktów, zjazdów do osiedli mieszkaniowych). Docelowo realizacja tych zadań przyczyni się do upłynnienia jazdy przez teren Powiatu Przasnyskiego, zmniejszenia ilości niepotrzebnych startów i hamowań, a przez to zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza.
Cel operacyjny 1.2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestycji w ważnych dla Powiatu sektorach gospodarki	
• współpraca z gminami w zakresie stworzenia wspólnego systemu informacji gospodarczej dla przedsiębiorców z terenu Powiatu, • współdziałanie z instytucjami otoczenia biznesu oraz organizacjami przedsiębiorców w zakresie szkoleń, doradztwa oraz pozyskiwania dotacji na rozwój przedsiębiorstw na terenie Powiatu, • współpraca w zakresie organizacji misji gospodarczych i poszukiwania rynków zbytu poza Powiatem,	Działania nieinwestycyjne Planowane działania polegały będą na organizacji systemu doradztwa, szkoleń i konsultacji w celu rozwoju przedsiębiorczości i usług. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko. Planowane działania w tym zakresie polegały będą na współpracy samorządów z inwestorami, przedsiębiorstwami i także placówkami edukacyjnymi, rynku pracy, w tym rozwoju kształcenia

• działania inkubacyjne i aktywizacyjne w zakresie przedsiębiorczości • współpraca z gminami w zakresie stworzenia przyjaznego systemu ułatwień inwestycyjnych oraz zachęt podatkowych dla przedsiębiorców, • inne działania / przedsięwzięcia	zawodowego. Żadne z tych działań nie przyczyni się do negatywnego oddziaływania na środowisko.
Cel operacyjny 1.3 Rozwój usług turystycznych w oparciu o zintegrowaną ofertę turystyczną Powiatu	
• wydawanie albumów i map turystycznych prezentujących potencjał przyrodniczy i kulturalny Powiatu Przasnyskiego, • przygotowanie zintegrowanego (sieciowego) produktu turystycznego Powiatu optymalnie wykorzystującego potencjał kulturowy i przyrodniczy Powiatu, • rozbudowa małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej poprawiającej dostęp turystów do oferowanych usług, • promocja zintegrowanej oferty turystycznej Powiatu w kraju i za granicą, • rozwój systemu szkoleniowego dla podmiotów oferujących usługi w ramach zintegrowanego produktu sieciowego Powiatu, • inne działania / przedsięwzięcia.	Działania nieinwestycyjnie Planowane działania polegały będą na wspieraniu rozwoju turystyki, Działania te nie przyczynię się do negatywnego oddziaływania na środowisko. Zadania zapisane w ramach tego celu operacyjnego będą miały za zadanie wypracowanie, koncepcji promocji powiatu i marki powiatu w regionie. Działania inwestycyjnie Przy założeniu, że wskazania lokalizacyjne zostaną ustalone prawidłowo realizacja tego zadania tych zadań przyczyni się tylko do rozwoju kultury fizycznej rekreacji i aktywnego spędzania czasu na wolnym powietrzu. Działania te należy wykonywać po szczegółowej analizie lokalizacji planowanych miejsc do rozwoju. Działanie zapisane w ramach tego celu operacyjnego budowę infrastruktury towarzyszącej (np. miejsca postoju, naprawy rowerów, wypożyczalnia rowerów), odpowiednie oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych i widokowych. Współpraca w tym zakresie z sąsiednimi gminami i powiatami. Poprawa infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej regionu, poprawa bezpieczeństwa dla osób uprawiających sport i turystykę, promocja atrakcji turystycznych i przyrodniczych. Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody.
Cel operacyjny 1.4. Wspieranie procesów w zakresie modernizacji i rozwoju sektora rolno-spożywczego w Powiecie	
• poprawa zagospodarowania przestrzeni rolnej i leśnej poprzez scalanie gruntów i system zalesień w powiecie, • inne działania / przedsięwzięcia.	Działania nieinwestycyjnie Działanie polegać będzie na poprawie stanu zagospodarowania przestrzeni leśnej w Powiecie. Odbywać się to będzie we współpracy z nadleśnictwami i rolnikami. Rozpoznanie możliwości i wsparcie działań Działania te nie przyczynię się do negatywnego oddziaływania na środowisko.. Powinny mieć pozytywny wpływ na środowisko poprzez zwiększenie lesistości i poprawę jakości działań okołorolniczych.
Cel operacyjny 1.5. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	
• efektywne wykorzystanie instrumentów i usług rynku pracy w celu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, • wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, • wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, • budowanie partnerstw międzysektorowych na rzecz ożywienia lokalnego rynku pracy, • inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjnie Zadanie wykonywane przez doradców zawodowych w zakresie: udzielania pomocy osobom bezrobotnym, poszukującym pracy, i pracującym w planowaniu, i organizowaniu ich życia zawodowego, pomocy ludziom mającym trudności z podjęciem lub realizacją decyzji zawodowej, wynikających głównie z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy, pomocy pracodawcy w selekcji kandydatów na stanowiska pracy wymagające szczególnych predyspozycji.

	Realizacja tego zadania wykonywana będzie poprzez zastosowanie instrumentów i usług wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. szkolenia, staż, prace interwencyjne, dotacje, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Przeprowadzanie, publikowanie upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na rynku pracy. Badania i diagnozy rynku pracy w celu określenia potrzeb pracodawców, jak i możliwości bezrobotnych. Zakres tych badań to: określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie, analiza wpływających ofert pracy i kierunków edukacyjnych, kierunku rozwoju największych firm w Powiecie, przewidywane oczekiwania pracodawców odnośnie pożądanых kwalifikacji, badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i pracodawców. Wyniki badań posłużą prognozowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i umożliwią właściwy dobór form aktywizujących dla osób bezrobotnych. Informowanie osób bezrobotnych, pracodawców o rynku pracy, jego potrzebach, promocja usług rynku pracy, promocja oraz wspieranie przedsiębiorczości - udostępnianie informacji związanych z przedsiębiorczością i samozatrudnieniem, wspieranie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez m.in. doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia własnej firmy. Realizacja zadania odbędzie się poprzez dostosowanie ofert szkoleniowych pod potrzeby osób bezrobotnych i pracodawców. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko
CEL STRATEGICZNY 2	
Aktywne społeczeństwo oraz wyższa jakość życia mieszkańców Powiatu	
Cel operacyjny 2.1.	
Rozwój nowoczesnych form edukacji i kształcenia w powiecie	
• modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz wyposażenia placówek edukacyjnych w powiecie, • wsparcie pracowników oświaty w procesie podnoszenia ich kwalifikacji i wiedzy, • wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów na różnych poziomach kształcenia, • rozwój systemu doradztwa zawodowego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla młodzieży szkolnej, • współpraca z samorządami gminnymi w zakresie rozwoju edukacji przedszkolnej i opieki nad małym dzieckiem, • inne działania / przedsięwzięcia	Działania inwestycyjne i nieinwestycyjne Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w szkołach i przedszkolach z terenu Powiatu Przasnyskiego poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli: szkolenia, warsztaty, konsultacje, utworzenie sieci współpracy, działania na platformie e-learningowej. Dostosowanie bazy dydaktycznej placówek edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Przasnyski do standardów programowych umożliwiających przeprowadzanie zajęć na najwyższym poziomie kształcenia oraz dostosowanie do wymogów rynku pracy. Celem działań w ramach rozwoju cyfrowych form edukacji ma być wprowadzenie uczestników klasycznego systemu edukacji (szkół, uczniów, nauczycieli i rodziców) w coraz powszechniej panujące w życiu codziennym realia cyfrowe. Cyfryzacja ta zakłada wprowadzanie w trybie on-line zarówno rozwiązań komunikacyjnych, jak również zintegrowanych systemów e-edukacyjnych. Działanie dostosowujące profil szkół ponadpodstawowych do potrzeb mieszkańców. Marketing zewnętrzny i wewnętrzny,

	współpraca pomiędzy gminami a Powiatem a także partnerami z zagranicy. Rozważenie działań ukierunkowanych na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko Działanie polega na systematycznej modernizacji bazy dydaktycznej i rozbudowie bazy sportowej szkół i placówek prowadzonych przez Powiat Przasnyski np. wybudowanie i remonty sal gimnastycznych, boisk sportowych czy placów zabaw. Niemniej jednak w trakcie realizacji remontów, modernizacji infrastruktury szkolnej i sportowej na etapie realizacji inwestycji wystąpią niekorzystne oddziaływania w postaci hałasu, odpadów, pylenia, ruchu ciężkiego sprzętu, płoszenia zwierząt i ptaków. W czasie prowadzenia prac mogą nastąpić niewielkie czasowe, negatywne skutki dla zwierząt. Oddziaływania te zakończą się po zakończeniu działań modernizacyjnych. Prace prowadzone będą w sposób minimalizujący presję na środowisko w trakcie budowy. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji roślinnej, wodnej, zwierząt, na terenie objętym działaniami. Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody
Cel operacyjny 2.2. Poprawa dostępności mieszkańców do usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	
• realizacja programów polityki zdrowotnej, • wspieranie inicjatyw ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałania uzależnieniom cywilizacyjnym, • inne działania / przedsięwzięcia	Działanie nieinwestycyjne Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych. Poszerzenie możliwości pomocy osobom starszym i niesamodzielnym poprzez stworzenie kompleksowych programów pomocowych, Współpraca z jednostkami służby zdrowia z terenu Powiatu i partnerami w celu poprawy sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne, spotkania integracyjne. Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób cywilizacyjnych Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych oraz innych zadań z zakresu promocji zdrowia, w tym: konferencje, festyny oraz zadania zlecone organizacjom pozarządowym i innym podmiotom uprawnionym. Wspieranie działalności klubów poprzez dotacje na zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia, pomoc przy tworzeniu turniejów oraz niefinansowe formy wsparcia np. Honorowy Patronat Starosty Przasnyskiego nad imprezami sportowymi oraz promocję akcji inicjowanych przez organizacje pozarządowe. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na

	środowisko
Cel operacyjny 2.3. Poprawa dostępu mieszkańców do usług kultury, sportu i rekreacji	
• inicjatywy zwiększające dostępność dóbr kultury oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie, w tym osób z niepełnosprawnościami, • większa aktywność Powiatu w zakresie upowszechniania usług kultury, sportu i rekreacji, m.in. poprzez organizację różnego rodzaju imprez i wydarzeń, • współpraca z samorządami gminnymi w zakresie opracowania i wdrożenia spójnego systemu informacji i promocji wydarzeń kulturalno-rekreacyjnych na terenie Powiatu, • inne działania / przedsięwzięcia	Działanie nieinwestycyjne Wsparcie w formie dotacji lub współorganizacji adresowanych do różnych grup odbiorców, projektów z zakresu edukacji kulturalnej i animacji kultury z wykorzystaniem instytucji kultury, inicjatyw prywatnych i społecznych. Prowadzenie działań promocyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych mających na celu uświadamianie mieszkańcom Powiatu Przasnyskiego znaczenia i konieczności zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz patriotyzmu lokalnego. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 2.4. Zapewnienie odpowiedniego bezpieczeństwa publicznego w Powiecie	
• poprawa infrastruktury i wyposażenia służb publicznych, w tym jednostek straży pożarnej, policji, • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej (chodniki, przejścia, pobocza, ścieżki rowerowe itp.), • rozwój systemów komunikacji i powiadamiania pomiędzy służbami mundurowymi działającymi na terenie powiatów, • realizacja akcji informacyjno-promocyjnych dotyczących bezpieczeństwa publicznego w powiecie, • inne działania / przedsięwzięcia	Działanie nieinwestycyjne i inwestycyjne Wsparcie na rzecz ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, w tym komendy powiatowej i jednostek OSP (np. zakup specjalistycznego sprzętu, wsparcie wydatków inwestycyjnych). Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko Doprowadzenie, we współpracy z urzędami administracji samorządowej i rządowej, istniejącej sieci dróg na terenie Powiatu Przasnyskiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i ruchu pieszych i rowerzystów poprzez poprawę stanu infrastruktury (np. chodniki, przejścia, pobocza, ścieżki rowerowe itp.) Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Realizacja działań podniesie poziom bezpieczeństwa w Powiecie
Cel operacyjny 2.5. Rozwój sfery usług społecznych oraz integracja osób wykluczonych	
• poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia placówek świadczących usługi społeczne dla mieszkańców Powiatu, • rozwój systemu usług opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym usług rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, • rozwijanie aktywnych form integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, • zwiększenie oferty usług społecznych dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz z zaburzeniami psychicznymi, • wspieranie i promowanie idei wsparcia społecznego i samopomocy, • realizacja i wspieranie inicjatyw służących integracji społecznej mieszkańców Powiatu, • inne działania / przedsięwzięcia	Działanie nieinwestycyjne Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych. Poszerzenie możliwości pomocy osobom starszym i niesamodzielnym poprzez stworzenie kompleksowych programów pomocowych, Współpraca z jednostkami służby zdrowia z terenu Powiatu i partnerami w celu poprawy sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko. Przeszkolenie osób. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, cyfrowych oraz komunikacyjno-informacyjnych. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko
Cel strategiczny 3. Czyste środowisko naturalne oraz uporządkowana przestrzeń do życia	
Cel operacyjny 3.1. Rozwój infrastruktury i inicjatyw w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i odpadowej	
• zapewnienie prawidłowej gospodarki odpadami	Działania nieinwestycyjne

poprzez wydawanie stosownych zezwoleń i pozwoleń będących w kompetencjach Starosty, inne działania / przedsięwzięcia	Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 3.2. Ochrona oraz zrównoważone korzystanie z zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w powiecie	
- wspieranie ochrony zabytków, - organizacja akcji ekologicznych mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców z racjonalnego korzystania ze środowiska, - rozwój inicjatyw w zakresie ochrony i propagowania dziedzictwa kulturowego Powiatu, - wspieranie i promocja proekologicznych rozwiązań i programów edukacyjnych, - inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjne Działania będą polegały na dostosowaniu środowiska do standardów określonych w stosownych przepisach prawa oraz zachowanie cennych walorów środowiska naturalnego i kulturowego, przede wszystkim zwrócenie uwagi na zmianę systemów grzewczych, walkę ze smogiem oraz rozwój OZE. Dofinansowanie do zbiorników zbierających „deszczówkę”. Przeprowadzane będą Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne. Zagospodarowanie terenów i obiektów przemysłowych m.in. na cele środowiskowe, gospodarcze, kulturalne i rekreacyjne. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 3.3. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń powietrza na terenie Powiatu	
- poprawa efektywności energetycznej w obiektach zarządzanych przez Starostę, - zmniejszenie emisji spalin do atmosfery poprzez rozbudowę infrastruktury pieszej i rowerowej, prowadzącej do zmniejszenia ruchu pojazdów mechanicznych, - zminimalizowanie emisji spalin do atmosfery przez pojazdy mechaniczne poprzez przebudowy/remonty dróg powiatowych usprawniając ruch komunikacyjny, - inne działania / przedsięwzięcia	Działania inwestycyjne i nieinwestycyjne Działania zapisane w ramach tego celu polegały będą na poprawie stanu technicznego istniejącej infrastruktury drogowej. Działania te realizowane będą przez gminy, Powiat, Województwo Mazowieckie oraz Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Docelowo realizacja tych zadań przyczyni się do upłynnienia jazdy przez teren Powiatu Przasnyskiego, zmniejszenia ilości niepotrzebnych startów i hamowań, a przez to zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. Nie przewiduje się wyznaczania nowych traktów komunikacyjnych, tylko remonty, w tym budowę utwardzonych na miejsce nieutwardzonych dróg i urządzeń towarzyszących. Dzięki poprawie nawierzchni zmniejszy się hałas i erozja. Prace prowadzone będą w sposób minimalizujący presję na środowisko w trakcie budowy. Działania będą połączone z uzupełnieniem zieleni przydrożnej w bezpośrednim sąsiedztwie planowanych działań, co przyczyni się do poprawy sytuacji roślinnej, wodnej, zwierząt, na terenie objętym działaniami. Żadne z wymienionych działań nie będą realizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody. Realizacja tych działań nie będzie się przyczyniała do negatywnego oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 3.4. Wspieranie działań w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatycznym w powiecie	
- działania inwestycyjne o charakterze adaptacyjnym w obiektach zarządzanych przez Starostę, - kampanie informacyjno-edukacyjne, - inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjne i inwestycyjne Działania będą polegać na bieżących remontach obiektów zarządzanych przez Starostwo. Dostosowaniu ich do wymagań prośrodowiskowych np. termomodernizacje, zmiana typu ogrzewania, itp. Przeprowadzone zostaną kampanie dotyczące zmian klimatu dla mieszkańców podczas różnych wydarzeń odbywających się w Powiecie. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne

	oddziaływania na środowisko
Cel strategiczny 4. Sprawna i otwarta na współpracę administracja publiczna	
Cel operacyjny 4.1.	
Poprawa efektywności administracji oraz jakości oferowanych przez nią usług	
• podniesienie jakości obsługi interesantów w Starostwie Powiatowym i w jednostkach organizacyjnych Powiatu, • podniesienie poziomu wiedzy i kwalifikacji kadr w zakresie zarządzania strategicznego i operacyjnego w Powiecie, • stworzenie systemu monitorowania jakości oferowanych usług, • audyty w zakresie oceny funkcjonowania Starostwa Powiatowego i jednostek organizacyjnych, • studia podyplomowe dla pracowników i kadry zarządzającej • przeprowadzenie Samooceny JST, • inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjne Działanie polega na wdrożeniu systemu samooceny służącego poprawie zarządzania poszczególnymi sektorami usług z zakresu: bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i rolnictwa, kontroli zarządczej, zarządzania projektami, w tym z funduszy unijnych w celu usprawnienia: systemów komunikacji społecznej; wzmocnienia zachowań etycznych w aspekcie zwiększenia przejrzystości realizowanych działań; kreowania pozytywnego wizerunku Urzędu; wymiany dobrych praktyk. Realizacja programu oparta będzie o nowoczesne narzędzia usprawniające zarządzanie oraz cykl szkoleń pracowników urzędu. Zostaną także wykorzystane narzędzia elektroniczne, jako forma dodatkowego poszerzenia wiedzy i kompetencji urzędników. Przeprowadzone zostanie badanie satysfakcji interesantów z poziomu świadczonych usług. Ciągłe unowocześnianie systemów komunikacji z interesariuszami. Ułatwianie możliwości załatwiania spraw urzędowych w sposób zdalny. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko.
Cel operacyjny 4.2.	
Cyfryzacja jednostek organizacyjnych powiatu i ich zasobów	
• rozwój zintegrowanych systemów do zarządzania operacyjnego w Powiecie, • cyfryzacja i tworzenie zbiorów danych, w tym geodezyjnych i archiwalnych, • rozwój kompetencji cyfrowych pracowników jednostek organizacyjnych powiatu, • wdrożenie rozwiązań wpierających jakość świadczenia usług publicznych, • inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjne Działanie polega na wdrożeniu systemu samooceny służącego poprawie zarządzania poszczególnymi sektorami usług z zakresu: bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i rolnictwa, kontroli zarządczej, zarządzania projektami, w tym z funduszy unijnych w celu usprawnienia: systemów komunikacji społecznej; wzmocnienia zachowań etycznych w aspekcie zwiększenia przejrzystości realizowanych działań; kreowania pozytywnego wizerunku Urzędu; wymiany dobrych praktyk. Realizacja programu oparta będzie o nowoczesne narzędzia usprawniające zarządzanie oraz cykl szkoleń pracowników urzędu. Zostaną także wykorzystane narzędzia elektroniczne, jako forma dodatkowego poszerzenia wiedzy i kompetencji urzędników. Przeprowadzone zostanie badanie satysfakcji interesantów z poziomu świadczonych usług. Ciągłe unowocześnianie systemów komunikacji z interesariuszami. Ułatwianie możliwości załatwiania spraw urzędowych w sposób zdalny. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko.
Cel operacyjny 4.3.	
Poprawa skuteczności działań promocyjnych Powiatu	
• marketing Powiatu Przasnyskiego poprzez działania informacyjno-promocyjne,	Działania nieinwestycyjne Poszukiwanie i utrzymywanie obszarów współpracy

• poprawa kontaktu z mieszkańcami Powiatu Przasnyskiego poprzez aplikację mobilną, • inicjowanie i prowadzenie partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju Powiatu Przasnyskiego, • opracowanie skutecznych metod i narzędzi promocji Powiatu w kraju i za granicą, • inne działania / przedsięwzięcia	samorządu Powiatu z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, nieformalnymi inicjatywami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które swoją aktywnością wypełniają przestrzeń publiczną, między innymi poprzez swobodny dostęp do aktualnych informacji o działalności samorządu, organizowanie tematycznych konferencji i seminariów dla różnych grup, tworzenie zespołów doradczych, organizację szkoleń, pomoc merytoryczną dla organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych. Współpraca z samorządami lokalnymi poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz współpraca z zagranicą w celu transferu idei partnerstwa i społeczeństwa obywatelskiego, połączonego z wymianą doświadczeń, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, LGD, Gminy, Sołectwa itp. Rozważenie stworzenia stref obszaru funkcjonalnego (np. edukacji, promocji, rozwoju turystyki) – współpraca w tym zakresie z gminami i partnerami w celu wyznaczenia odpowiednich, wspólnych obszarów funkcjonalnych. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko
Cel operacyjny 4.4. Rozwój współpracy instytucjonalnej powiatu w wymiarze lokalnym, krajowym i międzynarodowym	
• rozwój współpracy Powiatu z samorządami gminnymi w zakresie realizacji wspólnych usług i zadań inwestycyjnych, • rozwój współpracy Powiatu z innymi jednostkami samorządowymi w kraju i za granicą w zakresie wymiany dobrych praktyk i wiedzy, • inne działania / przedsięwzięcia	Działania nieinwestycyjne Poszukiwanie i utrzymywanie obszarów współpracy samorządu Powiatu z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, nieformalnymi inicjatywami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które swoją aktywnością wypełniają przestrzeń publiczną, między innymi poprzez swobodny dostęp do aktualnych informacji o działalności samorządu, organizowanie tematycznych konferencji i seminariów dla różnych grup, tworzenie zespołów doradczych, organizację szkoleń, pomoc merytoryczną dla organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych. Współpraca z samorządami lokalnymi poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz współpraca z zagranicą w celu transferu idei partnerstwa i społeczeństwa obywatelskiego, połączonego z wymianą doświadczeń, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, LGD, Gminy, Sołectwa itp. Rozważenie stworzenia stref obszaru funkcjonalnego (np. edukacji, promocji, rozwoju turystyki) – współpraca w tym zakresie z gminami i partnerami w celu wyznaczenia odpowiednich, wspólnych obszarów funkcjonalnych. Realizacja tych działań przyniesie tylko pozytywne oddziaływania na środowisko

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli ujęto planowane do realizacji na terenie Powiatu Przasnyskiego zadania inwestycyjne i przeanalizowano ich wpływ na oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiskowe. Z poniższej analizy wyłączono zadania nieinwestycyjne ze względu na ich pozytywne oddziaływanie na środowisko.

Tabela 18 Wpływ działań na poszczególne komponenty środowiska¹⁰

Nazwa działania	Obszar NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
zminimalizowanie emisji spalin do atmosfery przez pojazdy mechaniczne poprzez przebudowy/remonty dróg powiatowych usprawniając ruch komunikacyjny	+	0	+	+	+	+	+	+	+/-	+	0	0	+
modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz wyposażenia placówek edukacyjnych w powiecie	0	0	+	0	0	0	+	0	+	+	0	+	+
poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i przejezdności na terenie powiatu poprzez modernizację/rozbudowę-przebudowę sieci dróg powiatowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+
budowa i rozbudowa sieci kolejowej	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	0	0	+
poprawa efektywności energetycznej w obiektach zarządzanych przez Starostę	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+
poprawa stanu infrastruktury i wyposażenia placówek świadczących usługi społeczne dla mieszkańców Powiatu	0	0	+	+	0	+	+	0	0	+	0	+	+
zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, m.in. poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej (chodniki, przejścia, pobocza, ścieżki rowerowe itp.).	0	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0	0	+
rozbudowa małej infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej poprawiającej dostęp turystów do oferowanych usług	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+

Źródło: opracowanie własne

¹⁰ Oznaczenia: (+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie, (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

8.1 PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w projekcie „Strategii...” celów, programów i działań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości.

Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane osiągnięciem wymiernego efektu ekologicznego i społecznego. Z niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno-inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć, zarówno fazy budowy, jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze drogowym (m.in. budowa infrastruktury dróg i ośrodkowej).

Należy podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- przekształceń krajobrazu (drogi, oczyszczalnie ścieków, obiekty hydrotechniczne),
- wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (przebudowa infrastruktury drogowej i kolejowej),
- zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (przebudowa dróg),
- przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (przebudowa dróg).

Ważną kwestią jest odpowiednia i prawidłowa lokalizacja przedsięwzięć. Wszelkie działania inwestycyjne planowane na terenie Powiatu Przasnyskiego muszą być zgodne z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Lokalizacja zgodna z MPZP wyeliminuje możliwość lokalizacji inwestycji o charakterze oddziałującym na środowisko z obszarów chronionych oraz z obszarów należących do sieci NATURA 2000. W czasie opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości określenia możliwego oddziaływania wszystkich zadań, gdyż nie ma konkretnych planów dotyczących rodzajów i lokalizacji niektórych inwestycji.

Pewnym jest jednakże, że żadne działania nie będą realizowane na obszarze NATURA 2000 i innych na innych obszarach chronionych.

Odrębną kwestię stanowią inwestycje budzące konflikty społeczne, co jest związane ogólnie z lokalizacją nowych inwestycji w nowych lokalizacjach. Dotyczy to przede wszystkim infrastruktury turystycznej, rozwoju gospodarczego czy przebudowy dróg. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji dokumentu „Strategii...”, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej:

- zmianę realizacji projektowanego przedsięwzięcia,
- wykonanie działań kompensacyjnych
- lub całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z ww. rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników, spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko. Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja projektu „Strategii...” z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych,
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych pochodzących z sektora gospodarczego, ale również związanych z tzw. niską emisją,
- poprawę walorów społecznych w tym poziomu edukacji, opieki zdrowotnej czy dostępu do poradnictwa i miejsc pracy mieszkańców Powiatu Przasnyskiego.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **Obszary Natura 2000**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- nie będą realizowane żadne działania na obszarze NATURA 2000,
- pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na Naturę 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzeniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej, zieleni izolacyjnej, itp. Zdecydowana większość opisanych wyżej zmian ma charakter negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,
- projekt „Strategii...” przewiduje szereg działań o charakterze prospołecznym, zmierzających przede wszystkim do poprawy jakości życia mieszkańców (poprzez poprawę poziomu i dostępności do edukacji, zwiększenie poradnictwa zawodowego, aktywizację gospodarczą, społeczną, poprawę warunków mieszkaniowych). Zmiany o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska (jego stan wraz z poprawą sytuacji materialnej, staje się immanentnym składnikiem wysokiej jakości życia). W tym aspekcie ustalenia projekcie „Strategii...” należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin.
- w trakcie realizacji działań i na etapie sporządzania planów powinny być wzięte pod uwagę wszystkie wskazania wynikające z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Doliny Omulwi i Płodownicy oraz Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **ludzi**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- projekt „Strategii...” zawiera szereg ustaleń o charakterze jednoznacznie prospołecznym –wiążą się one przede wszystkim z:
 - poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej, dostępność komunikacyjna),
 - poprawą sytuacji materialnej (tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój nowych funkcji powiatu, wdrażanie programów mających na celu poprawę poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych),
 - poprawę warunków codziennego życia (optymalizacja sieci drogowej, rozwoju technologii informatycznych).

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **powierzchnię ziemi i krajobraz**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- w znacznej mierze działania zawarte w projekcie „Strategii...” dotyczą przestrzennie obszarów już zagospodarowanych, zurbanizowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów projekcie „Strategii...” ma za zadanie ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **klimat**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- rozwój ruchu komunikacyjnego na terenach cennych przyrodniczo nie przyczyni się do zmniejszenia globalnej presji na zmiany klimatyczne, jednak udrażnianie ruchu samochodowego zmniejszy negatywne oddziaływanie,
- nie przewiduje się znaczących oddziaływań w zakresie rozwoju turystyki, który ma mieć łagodny charakter uwzględniający walory przyrodnicze.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **zasoby naturalne**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- projekt „Strategii...” zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne, jakimi są złoża wód podziemnych wykorzystywanych jako woda pitna dla mieszkańców powiatu.
- ponieważ znaczna część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie powiatu jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **zabytki**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- działania związane z rewitalizacją obszarów w miejscowościach o zachowanym układzie historycznym przyczynią się do poprawy stanu technicznego występujących tam zabytków, będzie to trwałe i korzystne oddziaływanie mające wpływ na podniesienie atrakcyjności Powiatu.

Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń zawartych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” na **dobro materialne**. Analiza celów strategicznych, programów operacyjnych oraz planowanych założeń ich realizacji, typów działań prowadzi do następujących generalnych wniosków:

- projekt „Strategii ...” nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,
- projekt „Strategii ...” zawiera szereg ustaleń prowadzących do podniesienia wartości i jakości dóbr materialnych, zarówno w sferze publicznej, jak i prywatnej,
- realizacja ustaleń projekcie „Strategii...” będzie się wiązała z tworzeniem korzystnych warunków dla dokonywania inwestycji na terenie Powiatu Przasnyskiego – dotyczy to inwestycji w zakresie przedsiębiorczości, handlu i usług,

- realizacja ustaleń projekcie „Strategii ...” będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, renowacja zabytków, realizacja nowych elementów małej architektury, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów zieleni),
- realizacja ustaleń projekcie „Strategii ...” będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania.

Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że realizacja uogólnionych celów operacyjnych powodować będzie stosunkowo niewielkie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. Co ważne, na powyższą neutralną ocenę, tylko w niewielkim stopniu wpływa brak wiedzy na temat szczegółów planowanych rozwiązań i podejmowanych zadań (w tym przypadku rodzaje i charakter oddziaływań będzie można ocenić dopiero na etapie podejmowania decyzji co do konkretnych przedsięwzięć) – w kilku przypadkach ocenianych przedsięwzięć nie wystawiono oceny, uzależniając ją od szczegółów dotyczących ich realizacji. W pozostałych przypadkach – stwierdzenie, iż dany cel nie będzie oddziaływał na środowisko, poprzedzone było analizą projektowanych priorytetowych działań oraz spodziewanych efektów ich realizacji. W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie znacząco na analizowane zagadnienie. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 4 celów strategicznych, żaden sposób ewidentny i inwazyjny nie wkracza w środowisko przyrodnicze ani w przestrzeń mogącą pełnić funkcje ekologiczne. Wymienione wyżej zadania inwestycyjne przyczyniać się będą do oddziaływania negatywnego tylko w trakcie realizacji inwestycji. Natomiast po zakończeniu realizacji zadań będą przyczyniać się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców, poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych z powodu lepszego oczyszczania ścieków i zmniejszenia ilości surowych ścieków zrzucanych bezpośrednio do rzek i potoków, a także płynniejszą jazdę przez teren powiatu. Większość działań ma typowy charakter projektów miękkich – związanych z edukacją, ochroną zdrowia, czy współpracą gospodarczą i społeczną, a więc nie mają bezpośredniego wpływu na przestrzeń i środowisko. W niektórych przypadkach nie było możliwe wydanie jednoznacznej oceny. Dostatecznie częste są sytuacje, gdy cel ma bardzo złożony charakter i poszczególne zadania w ramach tego celu mogą w różny sposób oddziaływać. W niektórych przypadkach zadanie może być ocenione dopiero w momencie wyznaczenia szczegółowej lokalizacji inwestycji gdyż dopiero lokalizacja zadania różnicuje, czy

ocena oddziaływania będzie pozytywna, czy negatywna. W niektórych przypadkach postawiono ocenę +/- czyli określono, iż realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, te negatywne głównie w trakcie realizacji inwestycji, natomiast pozytywne po jej zakończeniu w fazie funkcjonowania oznacza to że czasem w wyniku realizacji któregoś z zadań skutki czasowe są negatywne, niemniej jednak w końcowym efekcie wszystkie oddziaływania długofalowe będą pozytywne.

9. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu „Strategii...”, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie modernizacji dróg, budynków i obiektów sportowych oraz infrastruktura turystyczna. Wszelkie te działania będą realizowane zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska oraz z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, dla każdej mogącej negatywnie oddziaływać inwestycji przeprowadzona zostanie procedura środowiskowa łącznie z opracowaniem szczegółowego raportu oddziaływania na środowisko. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć poprzez lokalizację zgodną z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania. Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W trakcie realizacji inwestycji w zakresie turystyki kluczowym zadaniem jest prawidłowe wyznaczenie lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, zgodnie z miejscowymi PZP, a także w zgodzie z walorami przyrodniczymi w tym objętymi ochroną prawną.

Przy realizacji zadań dotyczących budowy i przebudowy odwodnień dróg należy tak planować zakres prac, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

10. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach projekcie „Strategii...” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy, rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, proponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej prognozy nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

11. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach projekcie „Strategii...” konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3.10.2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, co najmniej w cyklu dwuletnim.

Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027 została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Powiecie.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych działań. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz powiatowych. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii, jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu.

12. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

W wyniku realizacji omawianej Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027 nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, ponieważ „Strategia...” nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących tak szeroko oddziaływać na środowisko. Wobec tego, dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

13. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020 r., poz. 283 z późn. zm.).

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w projekcie „Strategii Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027”.

Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im. w kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania „Prognozy...” była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze Powiatu Przasnyskiego oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje uzyskane od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), na podstawie danych uzyskanych z gmin i powiatu. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2019 i 2020 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za lata wcześniejsze.

Tabela 19 Problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Hałas	Promieniowanie elektromagnetyczne
Przekroczenia wartości stężeń substancji zanieczyszczających, takich jak: dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10	Na części terenów wiejskich brak kompleksowo uporządkowanej gospodarki ściekowej		
	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi	Powiększające się wartości przekroczeń emisji hałasu komunikacyjnego	Nie stwierdzono przekroczenia wartości pól elektromagnetycznych.
Wciąż niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym	Pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w		

	obrębnie terenów zurbanizowanych		
--	-------------------------------------	--	--

Źródło: opracowanie własne

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w projekcie „Strategii...” na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

Wśród planowanych inwestycji, których niewłaściwa lokalizacja, niezgodna z planami zagospodarowania przestrzennego może przyczynić się do wystąpienia oddziaływań niekorzystnych z punktu widzenia środowiska, można wymienić:

- Zminimalizowanie emisji spalin do atmosfery przez pojazdy mechaniczne poprzez przebudowy/remonty dróg powiatowych usprawniając ruch komunikacyjny,
- modernizacja infrastruktury edukacyjnej oraz wyposażenia placówek edukacyjnych w powiecie,
- poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i przejezdności na terenie powiatu poprzez modernizację/rozbudowę-przebudowę sieci dróg powiatowych,
- budowa i rozbudowa sieci kolejowej.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji

Negatywne oddziaływanie na środowisko ww. działań można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jak i społeczno-ekonomiczny, czyli innymi słowy – równowagę przyrodniczą. Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych innych niż lokalizacyjne nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie

niekorzystnie oddziaływać na środowisko. W przypadku gdy działania nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie edukacji, opieki społecznej, ochrony zdrowia, a także ochrony środowiska co negatywnie wpływać będzie na komfort życia i zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje:

- wzrost wykształcenia mieszkańców Powiatu Przasnyskiego,
- stworzy lepszy dostęp do specjalistycznych usług medycznych,
- podniesienie standardu opieki społecznej, w tym pośrednictwa pracy,
- zwiększenie dostępności mieszkańców do wydarzeń w zakresie kultury i edukacji regionalnej i artystycznej,
- stworzenie lepszych warunków do rozwoju przedsiębiorczości i współpracy międzyregionalnej,
- poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego,
- ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych.

Oświadczenie
autora niniejszej Prognozy o spełnieniu wymagań,
o których mowa w art. 74a ust. 2

Bartosz Baranowski pracownik firmy Remedis SA, jako autor niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko postanowień projektu programu rozwoju pn.: „Strategia Rozwoju Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2027” oświadczam, iż ukończyłem studia wyższe na kierunku Finanse i Rachunkowość w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu, uzyskując licencjat. Jednocześnie oświadczam, że posiadam doświadczenie w opracowywaniu prognoz oddziaływania na środowisko i od 2013 roku opracowałem kilkanaście tego rodzaju opracowań jako współautor.

Jestem świadom odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Bartosz Baranowski

14. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 Cele strategiczne, programy operacyjne i działania Strategii Rozwoju Przasnyskiego na lata 2021-2027	11
Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w projekcie „Strategii...”	16
Tabela 3 Gminy w Powiecie Przasnyskim	23
Tabela 4 Sieć osadnicza w Powiecie Przasnyskim (miasta i sołectwa)	24
Tabela 5 Jednolite części wód powierzchniowych w Powiecie Przasnyskim	28
Tabela 6 Powierzchnia geodezyjna gruntów w Powiecie Przasnyskim	30
Tabela 7 Wykaz złóż na terenie Powiatu Przasnyskiego	32
Tabela 8 Pomniki przyrody w Powiecie Przasnyskim	37
Tabela 9 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – 2021 rok.....	43
Tabela 10 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin – 2019 rok	44
Tabela 11 Zestawienie JCWP na terenie Powiatu Przasnyskiego	46
Tabela 12 Wyniki pomiarów wód podziemnych z obszaru Powiatu Przasnyskiego w 2019 roku	50
Tabela 13 Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych w 2017 r. ...	51
Tabela 14 Wyniki pomiarów hałasu drogowego w Chorzeliach dla określania wskaźników krótkookresowych	54
Tabela 15 Ocena stanu środowiska Powiatu Przasnyskiego - synteza	56
Tabela 16 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień projektu Strategii...”	60
Tabela 17 Określenie, analiza i ocena przewidywanych potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko.....	64
Tabela 18 Wpływ działań na poszczególne komponenty środowiska.....	73
Tabela 19 Problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska	86
 Rysunek 1 Powiat Przasnyski na mapie województwa mazowieckiego.....	23
Rysunek 2 Powiat Przasnyski	25

Rysunek 3 Zachodniokurpiowskie Bory Sasankowe (obszar NATURA 2000)	39
Rysunek 4 Doliny Omulwi i Płodownicy (obszar NATURA 2000).....	40
Rysunek 5 Obszar Chronionego Krajobrazu Krośnicko-Kosmowski	40
Rysunek 6 Podział województwa mazowieckiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza	43
Rysunek 7 Udziały gleb kwaśnych według powiatów w województwie mazowieckim	53